

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ZKRÁCENÉ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ

Autor práce: Jaroslav Jíra, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jiřímu Hruškovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

JÍRA, J. *Zkrácené přípravné řízení: bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019. 53 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Klíčová slova: zkrácené přípravné řízení, policejní orgán, trestní řízení, trestný čin, státní zástupce, samosoudce, trestní řád

Práce je zaměřena na specifický procesní postup ve fázi přípravného trestního řízení, kterým je „*Zkrácené přípravné řízení*“ a navazující „*Zjednodušené řízení před samosoudcem*“. Nejprve je stručně vymezeno přípravné řízení a dále je předeštěna současná právní úprava zkráceného přípravného řízení, kdy k tomuto je využito důvodových zpráv k novelám trestního řádu, jež se přímo této formy řízení dotýkají, dále aktuální judikatury, související odborné literatury a také samotného zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním. Cílem práce je zhodnotit případná pozitiva a negativa současné právní úpravy tohoto institutu, a to zejména s ohledem na zajištění zásady rychlosti a hospodárnosti trestního řízení, včetně úvah *de lege ferenda*. Na anonymizovaných příkladech z praxe autora práce, který je policejním orgánem, je demonstrováno konání zkráceného přípravného řízení.

ABSTRACT

JÍRA, J. *Summary Pre-trial Proceedings*: Bachelor Thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2019. 53 p. Supervisor : JUDr. Jiří Hruška, Ph.D

Key words: Summary Pre-trial Proceedings, police authority, criminal proceeding, criminal offense, prosecutor, single judge, Code of Criminal Procedure

This bachelor thesis deals with specific operating procedures at the initial stage of a preliminary proceeding in a criminal case, known as „*Summary Pre-trial Proceedings*“ followed by „*a simplified procedure held in front of a single judge*“. At the beginning preliminary proceedings are briefly outlined, then the current legislation of Summary Pre-trial Proceedings are presented. Explanatory statements on amendments to the Code of Criminal Procedure, settled legal law cases, related literature and Criminal Procedure Act No.141/1961 being taken into account throughout the text. The aim of the thesis is to evaluate positives and negatives (pros and cons) of the current legal regulation of this institute, especially with regards ensuring principles of speed and economy aspects of criminal proceedings, including considerations of *de lege ferenda*. The author, a police authority himself, demonstrates Summary Pre-trial Proceedings on anonymous law cases.

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Přípravné trestní řízení	10
2.1 Obecně k přípravnému trestnímu řízení	10
2.2 Obecně ke zkrácenému přípravnému řízení	16
3 Podmínky konání zkráceného přípravného řízení.....	19
3.1 Věcná, časová a procesní podmínka konání zkráceného přípravného řízení ...	19
3.2 Překážky konání zkráceného přípravného řízení.....	25
4 Průběh zkráceného přípravného řízení.....	27
5 Zjednodušené řízení před samosoudcem	35
6 Analýza vybraných kazuistik	39
Závěr	48
Seznam použitých zdrojů	50
Literární zdroje.....	50
Judikatura	50
Legislativní dokumenty.....	51
Seznam zkratk	52
Seznam obrázků	53

Úvod

Tématem této bakalářské práce je jedna z forem přípravného trestního řízení, tedy část stádia předsoudního trestního řízení, jež byla do trestního práva procesního, respektive do zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen trestní řád) implementována jeho novelou zákonem č. 265/2001 Sb., a to s účinností od 1. 1. 2002, s ohledem na její podstatu je i v samotném trestním řádu nazývána *zkrácené přípravné řízení*. Dále je v práci obsaženo konání *zjednodušeného řízení před samosoudcem*, které je jedním z typů soudního řízení, jež navazuje na zkrácené přípravné řízení.

K výběru tohoto tématu bylo autorem přistoupeno proto, že i on sám v pozici policejního orgánu nezřídka tento institut využívá a také proto, že jej považuje za téma korespondující s povahou studovaného studijního oboru.

Institut zkráceného přípravného řízení od svého zavedení prošel několika změnami a to nejen novelizacemi trestního řádu, ale také výkladovými upřesněními na základě judikatury, kterou bylo například definováno původně nejednoznačné vnímání lhůty, ve které lze toto řízení ještě konat, za rozhodnou tak byla nakonec stanovena doba, po kterou bylo ve věci již konáno prověřování před sdělením podezření a nikoli doba, kdy bylo policejním orgánem sděleno podezření, tak aby nedocházelo k tomu, že zkrácenému přípravnému řízení předcházelo prověřování, jehož doba podstatně překračovala lhůtu dvou týdnů.

Práce je členěna do jednotlivých kapitol, které jsou dále rozděleny na podkapitoly, přičemž obsahuje nejen teoretickou, ale také část praktickou.

V teoretické části práce jsou v úvodní kapitole popsány cíle a použitá metodika. Následuje kapitola, kde je vymezeno přípravné trestní řízení a samotné zkrácené přípravné řízení. Třetí kapitola je věnována podmínkám konání zkráceného přípravného řízení. V další kapitole je popisován průběh zkráceného přípravného řízení. Poslední kapitola teoretické části práce pojednává o zjednodušeném řízení před samosoudcem.

Praktická část práce zahrnuje analýzu vybraných kazuistik, na kterých jsou názorným způsobem demonstrovány podmínky, při jejichž splnění lze vést v dané věci zkrácené přípravné řízení. Jedná se o anonymizované případy, které autor zpracovával v rámci své praxe u služby kriminální policie a vyšetřování. V závěru je věnován prostor zhodnocení možných přínosů a negativ současné právní úpravy zkráceného přípravného

řízení, a to zejména s ohledem na zajištění zásady rychlosti a hospodárnosti trestního řízení, následovaného úvahami *de lege ferenda*.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem teoretické části práce je po obecném vymezení přípravného trestního řízení a zkráceného přípravného řízení, podrobně analyzovat zákonné podmínky, za kterých je možné realizovat právě specifickou formu přípravného trestního řízení, to jest zkráceného přípravného řízení ve smyslu oddílu osmého hlavy desáté trestního řádu. Dále je cílem popsání průběhu zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před samosoudcem.

Cílem praktické části práce je zhodnotit případná pozitiva a negativa současné právní úpravy institutu zkráceného přípravného řízení, a to zejména s ohledem na zajištění zásady rychlosti a hospodárnosti trestního řízení, včetně úvah *de lege ferenda*. Dále je cílem praktické části práce formou kazuistik anonymizovaných případů z praxe demonstrovat podmínky, za kterých lze vést zkrácené přípravné řízení a přiblížit jeho průběh.

K dosažení stanovených cílů byly uplatněny následující metody:

- studium a teoretická analýza související odborné literatury, právních předpisů, judikatury a důvodových zpráv k novelám trestního řádu, které s touto formou trestního řízení korelují;
- případové studie případů z praxe policejního orgánu.

2 Přípravné trestní řízení

2.1 Obecně k přípravnému trestnímu řízení

Přípravné trestní řízení je vymezeno v ust. § 12 odst. 10 trestního řádu, kde je označeno jako úsek řízení podle tohoto zákona od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, a nebyly-li tyto úkony provedeny, od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupení věci jinému orgánu, zastavení trestního stíhání, nebo do rozhodnutí či vzniku jiné skutečnosti, jež mají účinky zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, anebo do jiného rozhodnutí ukončujícího přípravné řízení, zahrnující objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a vyšetřování. Právní úprava přípravného řízení je uvedena v druhé části trestního řádu, a to v ust. § 157 až 179h. Ze shora uvedené definice vyplývá, že se přípravné řízení zpravidla sestává z fáze prověřování a vyšetřování, avšak tyto dvě fáze nemusejí být zastoupeny vždy. Přípravné řízení tak může tvořit i jen prověřování, které je pak ukončeno odložením nebo jiným vyřízením věci ve smyslu ust. § 159a trestního řádu, nebo je naopak fáze prověřování vynechána a je rovnou zahájováno trestní stíhání, tedy vyšetřování. Obecně lze říci, že přípravné řízení slouží k tomu, aby bylo objasněno, zda je možno v projednávaném jednání spatřovat podezření ze spáchání trestného činu a pokud ano, tak má dojít k vyhledání a zajištění takových důkazů, aby mohla být podána odůvodněná obžaloba vůči konkrétní osobě, která se měla takového jednání dopustit. Nejvyšší soud ČR se k účelu přípravného trestního řízení vyjádřil takto: „...*důkazy mají být provedeny formálně procesními postupy zásadně až v řízení před soudem. Účelem přípravného řízení je proto tyto důkazy vyhledat, označit, opatřit je v dostačující formě a jen v nezbytném rozsahu...*“¹

Přípravné řízení je obligatorním stádiem trestního řízení, tedy bez tohoto řízení by nemohlo dojít ani k řízení před soudem.

Funkce přípravného trestního řízení je možné odvodit od konkrétních úkolů orgánů činných v trestním řízení, kterými jsou zejména:

¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2002, vedený pod sp. zn. 4 Tz 83/2002. [online]. [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/4E8003E8B5397355C1257A4E00679E76?openDocument&Highlight=0

- *náležitě zjistit trestné činy a jejich pachatele;*
- *působit k upevnování zákonnosti;*
- *předcházet a zamezovat trestné činnosti;*
- *působit výchovně na občany v duchu důsledného zachování zákonů a pravidel občanského soužití i čestného plnění povinností ke státu a společnosti.²*

Funkce přípravného řízení tedy jsou:

- *Vyhledávací, tato spočívá v hledání skrytých informací o spáchaných trestných činech;*
- *Fixační (zajišťovací) funkce, tato spočívá v opatření a shromáždění pomíjivých důkazů, které budou později snáze provedeny v hlavním líčení před soudem, a dále provedení v procesní podobě těch důkazů, u kterých hrozí jejich poškození nebo znehodnocení, a které by z tohoto důvodu již nebylo možné provést v hlavním líčení, například zajištění daktyloskopických stop na místě činu, zajištění výpovědi zraněného svědka, který by mohl zemřít, atd. K uchování důkazů a zajištění fyzické přítomnosti osob nebo věcí slouží zejména tzv. neodkladné a neopakovatelné úkony a zajišťovací úkony. Všechny tyto úkony se tedy nejčastěji realizují již ve stadiu přípravného řízení.*
- *Verifikační (filtrační) funkce zajišťuje, aby před soud byly postaveny jen ty osoby, u kterých je dáno dostatečně odůvodněné podezření, že spáchaly žalovaný trestný čin, tj. zabraňuje tomu, aby před soud byly postaveny osoby, u nichž podezření ze spáchání trestného činu není dostatečně odůvodněno.*
- *Odklonná funkce, s touto funkcí přípravného řízení se setkáváme až v posledních desetiletích. Je projevem nových tendencí trestní politiky a vyjadřuje snahu vyhnout se v případech méně závažné (bagatelní) kriminality tradičnímu vyřízení věci v hlavním líčení a nahradit je jednoduššími a především včasnějšími procedurami nazývanými odklony.³*

Charakteristické pro přípravné trestní řízení je to, že se jedná na rozdíl od řízení vedeného před soudem o řízení neveřejné. Převážně je toto řízení zaznamenáváno v písemné podobě a je striktně formální.

² ŠÁMAL, P. a kol., *Trestní řád I., II., III. edice velké komentáře*. 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2013, s. 5-6.

³ FRYŠTÁK, M., JÍLOVEC, M. *Pojem přípravné řízení, jeho účel, význam a funkce z pohledu soudní judikatury*. *Trestněprávní revue* 7-8/2014, s. 159.

Dle současné právní úpravy je přípravné trestní řízení možno konat formou:

- a) **Standardního přípravného řízení**, v němž může být zastoupeno jak prověřování ve smyslu ust. § 158 až 159d trestního řádu, tak i vyšetřování ve smyslu ust. § 161 až 167 téhož zákona, které následuje po zahájení trestního stíhání podle ust. § 160 trestního řádu.
- b) **Rozšířeného přípravného řízení**, zde může být taktéž zastoupeno prověřování jako ve standardním přípravném řízení, avšak vždy zde musí být přítomno vyšetřování, a to v rozšířené podobě ve smyslu ust. § 168 až 170 trestního řádu.
- c) **Zkráceného přípravného řízení** ve smyslu ust. § 179a až 179h trestního řádu. V tomto řízení zcela absentuje zahájení trestního stíhání, neboť toto je zahájeno až ve chvíli, kdy je návrh státního zástupce na potrestání, případně návrh na sjednání dohody o vině a trestu doručen soudu⁴.

Fáze přípravného řízení

Prověřování, které je též označováno jako postup před zahájením trestního stíhání, není v trestním řádu přesně definováno, lze jej však označit, jako úsek přípravného trestního řízení, který začíná přímo sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení ve smyslu ust. § 158 odst. 3 trestního řádu, či provedením neodkladných nebo neopakovatelných úkonů a končí zahájením trestního stíhání, případně může být prověřování ukončeno odložením nebo jiným vyřízením věci ve smyslu ust. § 159a trestního řádu. Ve zvláštních případech může být prověřování ukončeno i rozhodnutím státního zástupce o nestíhání podezřelého ve smyslu ust. § 159d trestního řádu. Prověřování je zaměřeno na zjištění odůvodněných skutečností, které nasvědčují, nebo naopak nenasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, ale také na vyhledání a zajištění takových důkazů, které dostatečně odůvodní závěr, že prověřovaný trestný čin spáchala určitá osoba. V této fázi trestního řízení je policejní orgán dle ust. § 158 odst. 3 trestního řádu oprávněn, kromě úkonů podle hlavy deváté trestního řádu, zejména:

- vyžadovat vysvětlení od fyzických a právnických osob a státních orgánů;
- vyžadovat odborné vyjádření od příslušných orgánů, a je-li toho pro posouzení věci třeba, též znalecké posudky;
- obstarávat potřebné podklady, zejména spisy a jiné písemné materiály;

⁴ Viz ust. § 314b odst. 2 věta druhá trestního řádu, ust. § 179b odst. 5 in fine) téhož zákona.

- provádět ohledání věci a místa činu;
- vyžadovat za podmínek uvedených v § 114 provedení zkoušky krve nebo jiného podobného úkonu, včetně odběru potřebného biologického materiálu;
- pořizovat zvukové a obrazové záznamy osob, za podmínek stanovených v § 114 snímat daktyloskopické otisky, provádět osobou téhož pohlaví nebo lékařem prohlídku těla a jeho zevní měření, jestliže je to nutné ke zjištění totožnosti osoby nebo ke zjištění a zachycení stop nebo následků činu;
- za podmínek stanovených v § 76 zadržet podezřelou osobu;
- za podmínek stanovených v § 78 až 81 činit rozhodnutí a opatření v těchto ustanoveních naznačená;
- způsobem uvedeným v hlavě čtvrté provádět neodkladné nebo neopakovatelné úkony, pokud podle tohoto zákona jejich provedení nepatří do výlučné pravomoci jiného orgánu činného v trestním řízení.

Úkony podle hlavy deváté trestního řádu jsou operativně pátrací prostředky, jedná se o předstíraný převod, sledování osob a věcí, a použití agenta.

Již v této fázi trestního řízení je možno provést některé důkazy a bez dalšího jich použít jako důkazu v řízení před soudem, a to i přesto, že by mělo být přípravné řízení zaměřeno pouze na rychlé vyhledání důkazů, které by později byly provedeny až v řízení před soudem. Jedná se o úkony provedené jakožto neodkladné nebo neopakovatelné za podmínek stanovených § 158a trestního řádu, konkrétně jde o výslech svědka a rekognici, neboť z povahy neodkladnosti nebo neopakovatelnosti těchto úkonů vyplývá, že by jejich zopakování v dalších stádiích trestního řízení bylo nemožné a jejich použitelnost jako důkazu v řízení před soudem.⁵ Tyto úkony je možno v této fázi trestního řízení provést pouze za účasti soudce, který dohlíží nad zákonností jejich provedení.

Lhůty pro skončení prověřování se odvíjejí od věcné příslušnosti soudu, který by byl v prvním stupni příslušným, resp. se odvozují od právní kvalifikace skutku, který je předmětem daného trestního řízení. Konkrétně jsou upraveny v ust. § 159 trestního řádu, dle tohoto je policejní orgán povinen věc prověřit do dvou měsíců od jejího přijetí, když věc spadá do příslušnosti samosoudce a není konáno zkrácené přípravné řízení. Pokud jde o věc, která spadá do příslušnosti okresního soudu,

⁵ FRYŠTÁK, M. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vydání. Brno : Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretické, Edice Scienta; sv. č. 509, s. 230-231.

tak ji musí prověřit do třech měsíců a pokud věc spadá v prvním stupni soudního řízení do příslušnosti krajského soudu, tak ji musí prověřit do šesti měsíců. Počátkem běhu lhůty může být doručení trestního oznámení, ze kterého je patrné podezření, že mohlo dojít ke spáchání trestného činu, nebo jím může být sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení policejním orgánem, když k němu došlo na základě jeho vlastních poznatků. Pokud se policejnímu orgánu nepodaří věc prověřit v uvedených lhůtách, může státní zástupce stanovit další lhůtu, po kterou má prověřování ještě pokračovat, a to i opakovaně.

Vyšetřování je na rozdíl od prověřování v trestním řádu přesně definováno, a to v ust. § 161 odst. 1 trestního řádu, kdy vyšetřováním se označuje úsek trestního stíhání před podáním obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupením věci jinému orgánu nebo zastavením trestního stíhání, včetně schválení narovnání a podmíněného zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Počátkem vyšetřování je vydání usnesení o zahájení trestního stíhání ve smyslu ust. § 160 odst. 1 trestního řádu. Vyšetřování se oproti prověřování, které je vedené ve věci, vyznačuje tím, že je vedeno proti konkrétní osobě, která se po doručení usnesení o zahájení trestního stíhání nazývá obviněným. Policejní orgán, případně státní zástupce, koná-li sám vyšetřování, musí v souladu se zásadou rychlosti a hospodárnosti trestního řízení zejména vyhledat důkazy, které přispějí „*ke zjištění skutkového stavu věci v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí státního zástupce v přípravném řízení o podání obžaloby (§ 176), podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu (§ 175a, 175b) nebo pro rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání (§ 307 odst. 1 nebo 2) anebo o schválení narovnání (§ 309 odst. 1) či pro rozhodnutí státního zástupce o postoupení věci jinému orgánu nebo o zastavení či přerušování trestního stíhání ve smyslu § 171 až 173. Současně by provedeným dokazováním mělo být objasněno, zda vyšetřovaná událost naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu a zda tento trestný čin spáchal obviněný [srov. i § 186 písm. f) a § 188 odst. 1 písm. e)]*. Toto nové pojetí dokazování v přípravném řízení odpovídá snaze o přenesení těžiště dokazování do hlavního líčení v řízení před soudem.“⁶, při tomto je policejním orgánem postupováno v souladu s ust. § 158 odst. 3 a 5 trestního řádu, tak jako je tomu ve fázi prověřování, avšak vzhledem k tomu, že tato fáze trestního řízení je již vedena proti konkrétní osobě, tj. obviněnému, může policejní orgán, oproti fázi

⁶ ŠÁMAL, P. a kol., *Trestní řád I., II., III. edice velké komentáře*. 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2013, s. 2129.

prověřování, provádět výslechy svědků, při splnění zákonných podmínek daných ust. § 164 odst. 1 trestního řádu, a rekognice bez účasti soudce, a dále pak jsou prováděny úkony podle hlavy čtvrté trestního řádu, vyjma těch, které je oprávněn provádět pouze státní zástupce či soudce. Ve vyšetřování je možno provádět více důkazů, než je tomu u fáze prověřování.

Dle ust. § 164 odst. 1 trestního řádu je ve vyšetřování úkolem policejního orgánu vyhledat důkazy k objasnění všech zásadních skutečností důležitých pro posouzení případu, včetně osoby pachatele a následku trestného činu.

Lhůty pro skončení vyšetřování jsou stejně jako je tomu u prověřování vázány na věcnou příslušnost soudu, který by předmětnou věc projednával v prvním stupni. Rozhodným je tedy to, jak je právně kvalifikováno jednání obviněného. Dle ust. § 167 trestního řádu je policejní orgán povinen skončit vyšetřování do dvou měsíců od zahájení trestního stíhání, když jde o věc patřící do příslušnosti samosoudce. Když jde o věc patřící do příslušnosti okresního soudu, tak je policejní orgán povinen vyšetřování skončit do třech měsíců od zahájení trestního stíhání. Zvláštní lhůta je dle ust. § 170 trestního řádu vyhrazena pro rozšířené přípravné řízení, které je konáno v trestních věcech, o nichž v prvním stupni přísluší konat řízení krajskému soudu, policejní orgán je v tomto případě vyšetřování povinen skončit do šesti měsíců od zahájení trestního stíhání. Uvedené lhůty „běží od zahájení trestního stíhání, a to od okamžiku vydání usnesení o zahájení trestního stíhání a jeho rozeslání oprávněným osobám, nikoli od momentu oznámení osobě, jež má být obviněna. Nepodařilo-li se však usnesení o zahájení trestního stíhání doručit osobě, která má být obviněna, proto, že je neznámého pobytu nebo z jiných závažných důvodů, a konání řízení proti uprchlému nepřichází v úvahu, platí zvláštní postup uvedený v čl. 24 odst. 3 pokynu obecné povahy NSZ č. 8/2009. Tento postup spočívá v pravidelných dotazech směřujících k policejnímu orgánu, zda nebylo možno usnesení doručit či nepřichází v úvahu jiné opatření.“⁷ I zde platí obdobně jako u prověřování, že pokud se policejnímu orgánu nepodaří vyšetřování ve stanovených lhůtách skončit, je státní zástupce oprávněn lhůtu prodloužit, a to i opakovaně.

⁷ ŠÁMAL, P. a kol., *Trestní řád I., II., III. edice velké komentáře*. 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2013, s. 2167.

2.2 Obecně ke zkrácenému přípravnému řízení

„Rychlost s jakou je pachatel trestného činu odhalen a potrestán, je rozhodujícím faktorem účinnosti trestního řízení a následného trestu a zároveň podstatně ovlivňuje důvěru veřejnosti v činnost orgánů činných v trestním řízení. To bylo hlavním důvodem k tomu, že novela trestního řádu provedená zákonem č. 265/2001 Sb., s účinností od 1. 1. 2002, zavedla zkrácené přípravné řízení.“⁸

Podmínky a průběh trestního řízení jsou upraveny trestním řádem, který byl přijat již v roce 1961. V budoucnu lze zcela jistě očekávat rekonstrukci trestního řádu novým právním předpisem, který bude oproti současné právní úpravě více reflektovat současné potřeby trestního řízení, avšak do té doby si musí trestní řád „vystačit“ s novelizacemi, a právě novelizací zákonem č. 265/2001 Sb. přibyla do trestního řádu specifická forma přípravného řízení, která se výstižně nazývá „zkrácené přípravné řízení“. Zákonodárce přijetí uvedené novely v důvodové zprávě odůvodnil zejména tím, že „Podstatou a základním smyslem právní úpravy trestního řízení je zajistit, aby při respektování požadavku zákonnosti byl nejen odhalen, usvědčen a potrestán pachatel, ale aby se tak stalo co nejdříve po spáchání trestného činu. Jen tehdy může být trestní řízení veřejností vnímáno jako výkon trestní spravedlnosti a může plnit i další cíle - zejména v oblasti prevence.“⁹, neboť konání prověřování, vyšetřování a následného řízení před soudem o skutkově a důkazně jednoduchých trestních věcí, které lze zároveň označit za *typově méně závažnou trestnou činnost*¹⁰, shora uvedený předpoklad ne vždy dokáže naplnit, neboť u prověřování, vyšetřování a následného řízení před soudem mnohdy dochází k duplicitě prováděných úkonů trestního řízení, na místo toho, aby na sebe úkony orgánů činných v trestním řízení přirozeně navazovaly. Institut zkráceného přípravného řízení má tedy za cíl umožnit policejním orgánům tímto neformálním řízením pouze vyhledat důkazy, a nikoli je i provést, jako je tomu v běžném přípravném řízení, a urychlit tak postavení pachatele před soud, resp. před samosoudce, který pak věc projedná ve zjednodušeném řízení.

⁸ FRYŠTÁK, M. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vydání. Brno : Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretické, Edice Scienta ; sv. č. 509, s. 325.

⁹ VLÁDA ČR. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. www.psp.cz [online]. [cit. 2018-11-21]. Dostupné z : www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=785&CT1=0 , s. 104.

¹⁰ Pozn. autora: tzv. bagatelní trestné činy.

Obecné důvody pro zavedení této formy přípravného trestního řízení výstižně vystihli M. Štefunková a P. Zeman¹¹ ve svém článku *Zkrácené řízení – statistiky a realita*, ve kterém uvedli: „*Snahu o zrychlení a zjednodušení trestního řízení lze pokládat za jednu ze základních tendencí trestní politiky v zemích kontinentálního i anglo-amerického právního systému již řadu desetiletí a je i jednou z priorit rekodifikace českého trestního práva procesního (Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2014). Jedná se o pochopitelnou reakci na vysoký nápad bagatelní trestné činnosti a potřebu alokovat omezené kapacity systému trestní justice na kontrolu závažných druhů a sofistikovaných forem kriminality, jejichž odhalování, dokazování a postih jsou časově, personálně i materiálně náročné.*“

Konání zkráceného přípravného řízení je upraveno v ust. § 179a až § 179h trestního řádu, přičemž „*se plně uplatní i v řízení v trestních věcech mladistvých, neboť v tomto směru zákon o soudnictví ve věcech mládeže nemá speciální ustanovení (srov. § 1 odst. 3 ZSM). Může se aplikovat i v řízení proti právnickým osobám (s výjimkou těch ustanovení, která se týkají zadrženého podezřelého, neboť zadržet lze z povahy věci jen fyzickou osobu), musí se však týkat méně závažných trestných činů neuvedených ve výčtu v § 7 TOPO; přitom musí být splněna i podmínka, že se jedná o věci skutkově jednoduché.*“¹² Orgán¹³ konající toto řízení v něm provádí úkony podle hlavy deváté trestního řádu, avšak v případě neodkladnosti či neopakovatelnosti může provádět úkony podle hlavy čtvrté téhož zákona.¹⁴

Jak již bylo shora uvedeno, tak specifickým znakem pro toto řízení je skutečnost, že zde není zahajováno trestní stíhání, což má například velký význam pro situaci, kdy dojde k odložení či jinému vyřízení věci ve smyslu ust. § 159a odst. 1 trestního řádu, neboť v případě trestního stíhání, tedy při standardním či rozšířeném přípravném řízení, by již muselo být za stejné situace rozhodnuto o zastavení trestního stíhání v souladu s ust. § 172 odst. 1 písm. a) trestního řádu, přičemž takové rozhodnutí by na rozdíl od postupu dle ust. § 159a odst. 1 trestního řádu tvořilo překážku ve věci rozhodnuté, protože zastavení trestního stíhání je meritorním rozhodnutím.

¹¹ ŠTEFUNKOVÁ, M., ZEMAN, P. *Zkrácené řízení – statistiky a realita*. Trestněprávní revue 7-8/2014, s. 186.

¹² ŠÁMAL, P. a kol., *Trestní řád I., II., III. edice velké komentáře*. 7. vydání, Praha : C.H.Beck, 2013, s. 2335.

¹³ Pozn. autora: policejní orgán či státní zástupce.

¹⁴ Viz ust. § 179 odst. 1 trestního řádu.

Odlišným oproti zbylým dvěma formám přípravného řízení je i postup v řízení před soudem, neboť zkrácené přípravné řízení je ve fázi před soudem zásadně projednáváno samosoudcem ve zjednodušeném řízení.¹⁵

Specifickou formou zkráceného přípravného řízení je tzv. *superrychlé zkrácené přípravné řízení*, které je spíše nazýváno zkrácené přípravné řízení konané vůči zadrženému podezřelému, kdy zadržený je zde osoba omezená na osobní svobodě ve smyslu ust. § 76 odst. 1 trestního řádu. Toto řízení je oproti zkrácenému přípravnému řízení odlišné zejména v tom, že osoba, které je sděleno podezření, musí být spolu s návrhem na potrestání či návrhem na schválení dohody o vině a trestu postavena před samosoudce do 48 hodin od zadržení, tedy pokud státní zástupce či policejní orgán nerozhodne o jejím propuštění, nebo pokud nerozhodne státní zástupce o zahájení trestního stíhání a následném předložení návrhu na vzetí do vazby soudci.¹⁶ O vedení tohoto řízení rozhoduje výlučně státní zástupce a to zejména s ohledem na důvod zadržení podezřelého. Zde je nutné podotknout, že pokud bude následně ve zjednodušeném řízení konáno hlavní líčení, pak nastanou podmínky nutné obhajoby ve smyslu ust. 36 odst. 4 písm. a) trestního řádu.

¹⁵ Srov. ust. § 314b odst. 1 věta první) trestního řádu.

¹⁶ Srov. ust. § 179e trestního řádu.

3 Podmínky konání zkráceného přípravného řízení

3.1 Věcná, časová a procesní podmínka konání zkráceného přípravného řízení

Podmínky, kdy lze konat zkrácené přípravné řízení jsou upraveny v ust. § 179a trestního řádu. Předně jsou zákonodárcem stanoveny věcné podmínky, tyto spočívají v tom, že zkrácené přípravné řízení lze vést pouze o trestných činech, jejichž horní hranice trestu odnětí svobody nepřevyšuje pět let a zároveň se musí jednat o trestné činy, k jejichž projednávání je v prvním stupni věcně příslušný okresní soud, v případě hlavního města Prahy obvodní soud.¹⁷ V době přijetí novely zákona č. 265/2001 Sb., která implementovala tento institut do trestního řádu, byla horní hranice trestných činů, u nichž mohlo být konáno zkrácené přípravné řízení, stanovena na maximální hranici nepřevyšující tři roky, „navýšení“ této hranice bylo přidáno novelizací trestního řádu zákonem č. 459/2011 Sb., s účinností od 1. 1. 2012. Zákonodárce toto navýšení odůvodnil následujícím: *„Typově nejméně závažnými trestnými činy jsou podle nového trestního zákoníku přečiny. Vzhledem k tomu, že původní vládní návrh nového trestního zákoníku vymezoval přečiny jako nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy s horní hranicí trestní sazby do tří let, bylo u zkráceného přípravného řízení ponecháno stávající vymezení podmínek, kdy jej lze konat, tj. u trestných činů, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta. Uvedená úprava však neváže na vymezení trestných činů, u kterých se koná řízení před samosoudcem (trestné činy s horní hranicí do 5 let), ani na finální vymezení přečinů v § 14 trestního zákoníku, kde při projednávání návrhu trestního zákoníku v Parlamentu ČR došlo k posunu hranice ze tří na pět let trestu odnětí svobody.“*¹⁸ Tato podmínka de facto vypovídá o tom, že zkrácené přípravné řízení může být vedeno o typově méně závažných trestných činech.

Společně se shora uvedenou podmínkou musí být dále alternativně splněn jeden ze dvou dalších požadavků, které lze označit za podmínky procesní:

- a) *podezřelý byl přistižen při činu nebo bezprostředně poté;*

¹⁷ Srov. ust. § 16 a § 17 trestního řádu.

¹⁸ VLÁDA ČR. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 459/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. www.psp.cz [online]. [cit. 2018-11-26]. Dostupné z: www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=335&ct1=0, s. 68.

- b) v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání a lze očekávat, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 postavit před soud.¹⁹

Naplnění těchto podmínek je zavazující, resp. policejní orgán konající prověřování má v případě jejich naplnění povinnost toto řízení konat, zejména pak v případě naplnění podmínky uvedené v ust. § 179a odst. 1 písm. a) trestního řádu, což bylo judikováno nálezem Ústavního soudu: „*Orgány činné v trestním řízení jsou povinny postupovat v trestním řízení z úřední povinnosti, v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v zákoně a trestní věci projednávat co nejrychleji. Pakliže povaha věci umožňuje postupovat podle ustanovení o zkráceném přípravném řízení, jsou orgány činné v trestním řízení povinny tuto speciální úpravu řízení vedoucího k meritornímu rozhodnutí aplikovat. Orgány činné v trestním řízení nemají na výběr, neboť speciální úprava tohoto typu řízení má vždy přednost před obecnou úpravou. V opačném případě orgány činné v trestním řízení porušují svoje povinnosti, neboť jednak porušují základní práva obviněných, mezi něž patří i právo, aby jejich věc byla projednána v co nejkratší možné lhůtě, a dále i oprávněný zájem společnosti, aby byli pachatelé trestných činů podle zákona spravedlivě potrestáni.*“²⁰. V případě podmínky uvedené pod písmenem b) je dán určitý prostor pro vlastní uvážení policejního orgánu o tom, zda lze očekávat včasné postavení podezřelého před soud²¹, respektive charakter povinnosti konat zkrácené přípravné řízení v případě uvedeném v ust. § 179a odst. 1 písm. b) trestního řádu není absolutní, neboť nelze predikovat, že věci, na něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí nepřevyšující pět let, musí být skutkově a důkazně jednoduché²², naopak pokud je podezřelý přistižen při spáchání trestného činu nebo bezprostředně po něm, tak je předpoklad důkazně jednoduché situace zcela opodstatněný.

Ze shora uvedeného lze dovodit, že není na místě zkrácené přípravné řízení konat u trestních věcí, kde je dán předpoklad složitějšího dokazování, nutnost využití operativně

¹⁹ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). In Sbírká zákonů, Československá socialistická republika (Česká republika). 1961, částka 66, § 179a odst. 1 písm. a), b).

²⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, vedený pod sp. zn. II.ÚS 317/04. [online]. [cit. 2018-11-29]. Dostupné z <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=46967&pos=42&cnt=42&typ=result>,

²¹ ŠÁMAL, P. a kol., *Trestní řád I., II., III. edice velké komentáře. 7. vydání*, Praha : C. H. Beck, 2013, s. 2341.

²² FRYŠTÁK, M. *Dokazování v přípravném řízení. 2. vydání*. Brno : Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretické, Edice Scienta ; sv. č. 509, s. 329.

pátracích prostředků či složitějších znaleckých zkoumání²³, neboť v těchto případech by pravděpodobně došlo k nedodržení zákonné lhůty pro jeho konání.

K podmínce uvedené v ust. § 179a odst. 1 písm. a) trestního řádu, tato může být naplněna tím, že pachatel je přistižen přímo při spáchání trestného činu, ale i tím, že bude přistižen bezprostředně po jeho spáchání. Bezprostředností je myšleno „*zastižení nebo dostižení takové osoby zpravidla po jejím pronásledování z místa činu, ať už na základě vizuálního kontaktu, či za pomoci stopování pachatele, například s využitím psa či technických prostředků – videozáznamu provedeného kamerou umístěnou na místě činu apod., anebo když byla přistižena za okolností ukazujících na její účast při činu (zejména s věcmi, kterými byl trestný čin spáchán nebo které z něho pocházejí).*“²⁴ Není rozhodné, kým byl pachatel na místě činu nebo bezprostředně poté omezen na osobní svobodě, tedy může být přistižen například poškozeným, svědkem či policejním orgánem.

K časové podmínce uvedené v ust. § 179a odst. 1 písm. b) trestního řádu, která spočívá v tom, že bude možné podezřelého postavit před soud ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 trestního řádu, tato lhůta je stanovena na dobu dvou týdnů od sdělení podezření, přičemž s přihlédnutím k okolnostem případu může státní zástupce tuto lhůtu prodloužit, avšak nejvýše o deset dnů a v případě sjednávání dohody o vině a trestu nejvýše o třicet dnů, byl do 31. 12. 2008 pro začátek běhu této lhůty rozhodný okamžik, kdy policejní orgán obdržel trestní oznámení nebo jiný podnět k trestnímu stíhání²⁵, současné znění ust. § 179b odst. 4 trestního řádu přinesla novela provedená zákonem č. 274/2008 Sb. s účinností od 1. 1. 2009. Zákonodárce tuto změnu v důvodové zprávě odůvodňuje tím, že „*stávající právní úprava stanoví dvoutýdenní lhůtu pro konání zkráceného přípravného řízení ode dne, kdy policejní orgán obdržel trestní oznámení nebo jiný podnět k trestnímu stíhání. Pokud je pachatel zjištěn byť jen o hodinu později, musí být ve věci konáno standardní, nezkrácené vyšetřování, které je značně nákladné a mnohdy zdlouhavé, a to přesto, že je již k dispozici dostatek usvědčujících důkazů a pachatele by bylo možné postavit před soud řádově v hodinách nebo dnech. Navrhovaná úprava posouvá začátek lhůty na moment, kdy je již zjištěn podezřelý a je mu podezření*

²³ Pozn. autora: například znalecké posudky z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie jsou běžně v rámci zkráceného přípravného řízení vyžadovány, neboť jejich vypracování nebývá časově náročné.

²⁴ ŠÁMAL, P. a kol., *Trestní řád I., II., III. edice velké komentáře. 7. vydání*, Praha : C. H. Beck, 2013, s. 2340.

²⁵ ČESKO. Zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 179b odst. 4.

ze spáchání formálně policií sděleno. Navrhovanou úpravou by se výrazněji zvýšil počet věcí vyřizovaných ve zkráceném přípravném řízení (v roce 2006 to bylo v rámci celé České republiky 29 869 věcí), což by zejména policejním orgánům konajícím vyšetřování přineslo odlehčení od zbytečné administrativy.²⁶ Této změny se nejprve chopily orgány konající zkrácené přípravné řízení, zejména policejní orgány, tak, že fakticky vedly zkrácené přípravné řízení u všech trestných činů, k jejichž projednávání byl v prvním stupni věcně příslušný okresní soud a jejichž horní hranice trestu odnětí svobody nepřevyšovala pět let, neboť nebyly vázány tím, kdy se de facto o skutku dozvěděly, ale pouze tím, kdy došlo ke sdělení podezření. A tak docházelo ke konání zkráceného přípravného řízení i poté, co bylo ve věci vedeno prověřování, jehož doba několikanásobně převyšovala lhůtu určenou ust. § 179b odst. 4 trestního řádu. Tento přístup byl kritizován jakožto obcházení zákona, popírání smyslu institutu zkráceného přípravného řízení a práva na obhajobu, neboť oproti zahájení trestního stíhání, zde není dána objektivní povinnost sdělit podezření ihned, jakmile zjištěné a odůvodněné skutečnosti nasvědčují tomu, že se konkrétní osoba mohla dopustit trestného činu, a proto mohly policejní orgány svévolně sdělení podezření oddalovat a vyhledávat další důkazy, které by jinak musely shromáždit ve lhůtě určené zkrácenému přípravnému řízení, což jim v důsledku umožňovalo konat toto řízení vždy, když byla splněna první podmínka, tj. když šlo o typově méně závažné trestné činy, nikoli zároveň i o činy právně a důkazně jednoduché. Například V. Tuzar²⁷ ve svém článku *Jak krátké je zkrácené přípravné řízení?* položil otázku, „proč například policejní orgán následně koná zkrácené přípravné řízení v poměrně složité trestní věci, ve které byly vyžádány již tři znalecké posudky?“, přičemž odpovědí by mohlo být například to, že se tímto postupem policejní orgán vyhýbá seznámení podezřelého, případně jeho obhájce, s výsledky konaného řízení, tak jako by tomu muselo být v případě vyšetřování, čímž podezřelý oproti obviněnému přichází o možnost podat návrhy na doplnění dokazování, neboť ve zkráceném přípravném řízení absentuje úkon prostudování spisu, při němž je obviněnému a jeho obhájci dána možnost podat návrhy na doplnění vyšetřování.²⁸ Takovýto přístup byl změněn stanoviskem trestního kolegia Nejvyššího soudu, kdy věta právního stanoviska zní „Zkrácené přípravné řízení se koná ve skutkově, právně a důkazně jednoduchých věcech. Tomu by měla odpovídat i délka prověřování

²⁶ VLÁDA ČR. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 274/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. www.psp.cz [online]. [cit. 2018-11-28]. Dostupné z www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=440&ct1=0, s. 153.

²⁷ TUZAR, V. *Jak krátké je zkrácené přípravné řízení?* Trestní právo 4/2011, s. 14.

²⁸ Srov. ust. § 166 odst. 1, 3 trestního řádu s ust. § 179c odst. 1 téhož zákona.

*předcházejícího zkrácenému přípravnému řízení. Podmínky uvedené v ustanovení § 179a odst. 1 písm. b) tr. ř., tzn. prověřováním trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání zjištěné skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání, včetně samostatně posuzované doby prověřování a očekávání, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 tr. ř. postavit před soud, zpravidla nebudou splněny, uplynula-li od počátku prověřování do sdělení podezření podle § 179b odst. 3 tr. ř. doba podstatně převyšující dva týdny. V takovém případě samosoudce podle § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř. návrh na potrestání odmítne.*²⁹ Tím, že je v právní větě uvedeno slovo „zpravidla“ byl ponechán určitý prostor pro to, aby v odůvodněných případech mohla lhůta prověřování předcházejícímu sdělení podezření přesáhnout dobu dvou týdnů. V praxi tomu tak bývá v případech, kdy nebylo možno podezřelému sdělit podezření proto, že se například nedostavoval na výzvy policejního orgánu, tedy za situace, kdy nebyly průtahy zaviněny policejním orgánem nýbrž podezřelým. Tato problematika bude následně řešena v rámci úvah *de lege ferenda*.

Autor práce si na tomto místě dovolí položit otázku, co vedlo zákonodárce k tomu, že lhůta pro konání zkráceného přípravného řízení byla stanovena podle týdnů (dva týdny), a nikoli podle dní (čtrnáct dní)? Důvodová zpráva a ani komentář k trestnímu řádu toto nikterak nevysvětluje, avšak odpověď na tuto otázku bychom mohli dovodit z ust. § 60 odst. 1, 2 trestního řádu, podle něhož: „*Do lhůty určené podle dní se nezapočítává den, kdy se stala událost určující počátek lhůty. Lhůta stanovená podle týdnů, měsíců nebo let končí uplynutím toho dne, který svým jménem nebo číselným označením odpovídá dni, kdy se stala událost určující počátek lhůty.*“, z uvedeného totiž vyplývá, že v případě stanovení lhůty ve dnech by lhůta pro ukončení řízení nezapočala plynout dnem sdělení podezření, nýbrž až dnem následujícím, čímž by došlo k prodloužení lhůty na patnáct dnů. Dalším důvodem může být to, že i lhůty pro skončení prověřování a vyšetřování nejsou udávány ve dnech, ale v měsících, přičemž i u měsíčních lhůt nastává okamžik plynutí lhůty ihned dnem, kdy se stala událost určující počátek lhůty, stejně jako tomu je u lhůt stanovených v týdnech. Tento názor koresponduje i s právním stanoviskem Nejvyššího státního zastupitelství, jež zní: „*Lhůta stanovená pro zkrácené přípravné řízení (§ 179b odst. 4 tr. ř.) prodloužená případně státním zástupcem [§ 179f odst. 2 písm. a) tr. ř.], je lhůtou hmotněprávní, nikoli procesní,*

²⁹ Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. Tpjn 303/2014. [online]. [cit. 2018-11-28]. Dostupné z : www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/CE6A1D0DCFD6A694C1257D88002FE9F8?openDocument&Highlight=0.null.

a nevztahuje se na ni § 60 odst. 3 tr. ř. Návrh na potrestání je nutno doručit soudu nejpozději v její poslední den.“ V odůvodnění stanoviska je poukazováno na to, že: „pro hmotněprávní lhůty je typické (na rozdíl od procesních lhůt), že končí uplynutím času a právní skutečnosti na ně vázané je nutno v takové lhůtě také uplatnit u příslušného orgánu (nestačí například podání předat ve lhůtě k poštovní přepravě). Na tyto lhůty se nevztahuje ani § 60 odst. 3 tr. ř., neboť tyto lhůty se pro uvedené překážky neprodlužují. Z těchto důvodů je nutno doručit návrh na potrestání soudu nejpozději v poslední den lhůty uvedené v § 179b odst. 4 tr. ř., prodloužené případně státním zástupcem podle § 179f odst. 2 písm. a) tr. ř. Připadá-li konec této lhůty na mimopracovní dny a návrh na potrestání soudu v tyto dny soudu účinně doručit nelze, musí se tak stát nejpozději v poslední den, kdy před koncem této lhůty lze soudu návrh na potrestání v takové věci doručit.“³⁰

Dle ust. § 179a odst. 2 trestního řádu jsou ke konání zkráceného přípravného řízení věcně příslušnými policejní orgány uvedené v ust. § 12 odst. 2 trestního řádu, přičemž v ust. § 179a odst. 3 téhož zákona je pak upravena věcná příslušnost ke konání zkráceného přípravného řízení, a to s ohledem na speciální subjekt prověřovaného trestného činu. Převážně tak toto řízení konají orgány Policie ČR a orgány Generální inspekce bezpečnostních sborů, nad jejichž činností vykonává dohled státní zástupce, avšak i státní zástupce může sám takové řízení konat, viz případy upravené v ust. § 179a odst. 3 tr. řádu, dle kterého o trestných činech příslušníků Generální inspekce bezpečnostních sborů, příslušníků Bezpečnostní informační služby, příslušníků Úřadu pro zahraniční styky a informace a příslušníků Vojenského zpravodajství anebo Vojenské policie nebo o trestných činech zaměstnanců České republiky, zařazených k výkonu práce v Generální inspekci bezpečnostních sborů, koná zkrácené přípravné řízení státní zástupce.

Podmínky pro možnost konat zkrácené přípravné řízení, jež byly podrobně rozvedeny v této podkapitole, jsou pro přehlednost znázorněny na níže uvedeném obrázku.

³⁰ Stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství ze dne 15.8.2017, sp. zn. 1 SL 733/2011. [online]. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z : www.portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=89299

Obrázek 1: Přehledné znázornění věcné, procesní a časové podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení.³¹

Věcná podmínka	Procesní podmínky	Časová podmínka
Trestné činy s horní hranicí trestu odnětí svobody do 5 let a soudní řízení konané v prvním stupni okresním soudem	Podezřelý přistižen při činu nebo bezprostředně poté nebo v průběhu prověřování zjištěny skutečnosti jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání, při splnění časové podmínky	Předpoklad skončení řízení ve lhůtě dvou týdnů od sdělení podezření

3.2 Překážky konání zkráceného přípravného řízení

Důvody, kdy nelze konat zkrácené přípravné řízení, či v již probíhajícím řízení nelze pokračovat, jsou upraveny v ust. § 179f trestního řádu, lze je tak označit za negativní podmínky. Toto ustanovení je rozčleněno do dvou odstavců, přičemž v prvním odstavci byly zákonodárcem uvedeny situace, kdy nelze využít institutu zkráceného přípravného řízení či v již konaném zkráceném řízení nelze pokračovat, a to ani za splnění podmínek uvedených v ust. § 179a trestního řádu. Konkrétně jde o situace, kdy je dán některý z důvodů vazby a nelze konat superrychlé zkrácené přípravné řízení, tedy když nejsou současně splněny podmínky pro předání zadrženého podezřelého spolu s návrhem na potrestání soudu do 48 hodin. Dále je to situace, kdy je dáno podezření, že se podezřelý mohl dopustit více trestných činů, přičemž alespoň o jednom z těchto trestných činů by bylo nutné konat vyšetřování. Druhý odstavec pak upravuje situace, kdy nelze v již vedeném zkráceném přípravném řízení pokračovat z důvodu překročení zákonné lhůty pro toto řízení vymezené, dále upravuje postup státního zástupce, který může s přihlédnutím k okolnostem případu lhůtu jedenkrát prodloužit, nejvýše však o deset dnů a v případě sjednávání dohody o vině a trestu nejvýše o třicet dnů. Pokud nastane některý ze shora uvedených případů, musí být ve věci dále konáno vyšetřování, o tomto rozhodne státní zástupce tím, že jej přímo nařídí konat policejnímu orgánu, který doposud vedl zkrácené přípravné řízení, nebo uloží, aby věc byla postoupena policejnímu orgánu, který je příslušný ke konání vyšetřování.

³¹ Zdroj vlastní

K prodloužení lhůty ke konání zkráceného přípravného řízení by nemělo docházet zcela automaticky, natož o maximální možnou lhůtu, tedy o deset dnů, nýbrž by měl státní zástupce „*bedlivě zvažovat, zda uvedenou lhůtu prodlouží o celých deset dnů nebo stanoví lhůtu kratší.*“³² a to s ohledem na povahu a charakter úkonů, které je ještě nutno provést.

Vyjma překážek shora uvedených je pak překážkou v dalším pokračování již konaného řízení stav, kdy v průběhu řízení dojde ke změně původní právní kvalifikace skutku na takovou, která je již zatížena trestem s horní hranicí odnětí svobody převyšující pět let, neboť tím by přestala být splněna věcná podmínka ke konání zkráceného přípravného řízení.

³² FRYŠTÁK, M. *Smysl a význam zkráceného přípravného řízení z hlediska jeho rychlosti*. Trestněprávní revue 10/2012, s. 235.

4 Průběh zkráceného přípravného řízení

Postup orgánů konajících zkrácené přípravné řízení je zejména upraven v ust. § 179b trestního řádu, zde jsou uvedeny úkony, které orgány provádějí, dále pak práva podezřelého, průběh vedení zkráceného přípravného řízení, lhůta pro jeho skončení, možnost sjednání dohody o vině a trestu mezi státním zástupcem a podezřelým ve smyslu ust. § 175a trestního řádu, případně postup *per analogiam* s ust. § 159b odst.3 trestního řádu, tj. dočasné odložení. Ukončení zkráceného přípravného řízení je pak upravováno v ust. § 179c, § 179d, § 179e, § 179f odst. 2 písm. b), c) a § 179g trestního řádu, v ust. § 179h téhož zákona je upraveno rozhodnutí o osvědčení se podezřelého po podmíněném odložení návrhu na potrestání.

Prováděné úkony

V rámci zkráceného přípravného řízení jsou dle ust. § 179b odst. 1 trestního řádu příslušnými orgány prováděny úkony podle hlavy deváté trestního řádu, případně pak úkony dle hlavy čtvrté, avšak tyto lze provádět pouze jako úkony neodkladné a neopakovatelné. Nejčastěji je policejním orgánem vyžadováno podání vysvětlení ve smyslu ust. § 158 odst. 6 trestního řádu, odborná vyjádření, či méně náročné znalecké posudky například z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie. Taktéž jsou využívány oprávnění dle ust. § 7 a § 8 trestního řádu, kterými je vyžadována pomoc orgánů činných v trestním řízení, resp. součinnost od státních orgánů, právnických a fyzických osob, například k zajištění rozsudků, opisů rejstříku trestů, opisu rejstříků přestupků, či zajištění kamerových záznamů. Dále pak jsou využívány zajišťovací úkony ve smyslu ust. § 78 a § 79 trestního řádu. Jako velmi častý neodkladný a neopakovatelný úkon je pak prováděno ohledání místa činu či věci ve smyslu ust. § 113 trestního řádu. V této specifické formě přípravného řízení je velmi důležitá komunikace mezi policejním orgánem a státním zástupcem k vymezení předmětu dokazování, aby později v řízení před soudem mohl státní zástupce úspěšně unést důkazní břemeno.³³ V rámci úkonů

³³ FRYŠTÁK, M. *Dokazování v přípravném řízení. 2 vydání.* Brno : Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretické, Edice Scienta ; sv. č. 509, s. 361.

zkráceného přípravného řízení by nemělo být opomenuto zajištění zprávy z místa bydliště, případně pracoviště podezřelého, tzv. pověst.

Práva podezřelého

Dle ust. § 179b odst. 2 trestního řádu má podezřelý ve zkráceném přípravném řízení stejná práva jako obviněný (§ 33 odst. 1, 2 trestního řádu). Zadržený podezřelý má právo zvolit si obhájce a radit se s ním bez přítomnosti třetí osoby již v průběhu zadržení. O tom je třeba podezřelého před jeho výslechem poučit a poskytnout mu plnou možnost uplatnění jeho práv. Z tohoto vyplývá, že je nutné, aby orgán, který bude podezřelého následně vyslýchat, na začátku úkonu podezřelého poučil, a to v plném rozsahu ust. § 33 odst. 1, 2 trestního řádu a ust. § 91 odst. 1 téhož zákona. Zejména pak je nutné zdůraznit možnost podezřelého na využití práva nevypovídat, což odráží právní zásadu *nemo tenetur se ipsum accusare*, pokud tohoto podezřelý nevyužije, je nutné podezřelého upozornit na následky možného křivého obvinění a souvisejících trestných činů, dále pak mu musí býti umožněno „*vyjádřit se ke všem skutečnostem, k důkazům, uvádět okolnosti a důkazy sloužící k obhajobě, činit návrhy, podávat žádosti a opravné prostředky (ve zkráceném přípravném řízení budou přicházet v úvahu výlučně žádosti podle § 157a odst. 1), je zde i právo zvolit si obhájce a další práva uvedená v § 33 odst. 1 třetí, čtvrté a páté větě, přičemž však vazba u podezřelého je pojmově vyloučena. Podezřelý má také možnost učinit návrh podle § 33 odst. 3 na rozhodnutí, že má nárok na obhajobu bezplatnou nebo na obhajobu za sníženou odměnu. S ohledem na krátkost lhůty podle odstavce 4 § 179b bude třeba v těchto případech o návrhu obviněného podle § 33 odst. 3 rozhodnout s největším urychlením*“³⁴. Zde je však na místě zdůraznit, že podezřelý nemá právo na nahlédnutí do trestního spisu ve smyslu ust. § 65 odst. 1 trestního řádu, neboť toto právo vyjma jiných subjektů přináleží výslovně obviněnému, kterým se podezřelý stává až doručením návrhu na potrestání soudu, a proto se tohoto práva může domáhat až poté.

Jak již bylo shora uvedeno, tak dalším nezadatelným právem podezřelého je možnost zvolit si svého obhájce, přičemž tento mu v případě splnění zákonných podmínek může být poskytnut za sníženou odměnu, nebo i bezplatně. Dle současné právní úpravy není zadrženému podezřelému přiznáno právo na nutnou obhajobu, toto mu náleží, až když je konáno hlavní líčení ve zjednodušeném řízení

³⁴ ŠÁMAL, P. a kol., *Trestní řád I., II., III. edice velké komentáře*. 7. vydání, Praha : C.H.Beck, 2013, s. 2348.

proti zadrženému, přičemž v tu dobu je podezřelý již v postavení obviněného.³⁵ Pokud je však zkrácené přípravné řízení vedeno proti podezřelému, který je mladistvým, pak je dán důvod nutné obhajoby již od té doby, kdy jsou proti mladistvému použity opatření podle zák. č. 218/2003 Sb. či jsou vůči němu provedeny úkony podle trestního řádu.³⁶

Účast obhájce podezřelého se ve zkráceném přípravném řízení de facto týká pouze výsledku podezřelého, neboť úkony prováděné policejním orgánem jsou již vykonány před samotným zahájením tohoto řízení, a pokud jsou konány již po jeho zahájení, tak jsou to z povahy takové úkony, u kterých není policejnímu orgánu dána povinnost k nim obhájce přizvat, protože se jedná o úkony, které nemohou být bez dalšího, tj. souhlasu stran žaloby i obhajoby, použity jako důkaz v řízení před soudem³⁷, nejde tedy o tzv. vyšetřovací úkony. Taktéž v tomto řízení absentuje úkon prostudování spisu, jako by tomu bylo v případě vyšetřování.

Dále je podezřelého nutné poučit o možnosti sjednat se státním zástupcem dohodu o vině a trestu ve smyslu ust. § 175a trestního řádu a také o možnosti podmíněného odložení podání návrhu na potrestání ve smyslu ust. § 179g trestního řádu, kde je jedním z předpokladů doznání se podezřelého k činu (viz níže).

Osoba podezřelá

Podezřelým ve smyslu ust. § 179b odst. 3 trestního řádu se osoba stává okamžikem sdělení podezření, přičemž je jím osoba, u níž je dáno důvodné podezření, že se dopustila předmětného jednání.

Sdělení podezření a výslech podezřelého

Sdělením podezření je zahájeno konání zkráceného přípravného řízení, toto učiní orgán konající toto řízení záznamem do protokolu. Provedení sdělení podezření a k němu náležející postup je upraven v ust. § 179b odst. 3 trestního řádu. Z tohoto vyplývá,

³⁵ Srov. ust. § 314b odst. 1 trestního řádu a ust. § 36 odst. 4 téhož zákona.

³⁶ Srov. ust. § 42 odst. 2 z. č. 218/2003 Sb.

³⁷ Srov. ust. § 165 odst. 1, 2 trestního řádu.

že sdělení podezření musí obsahovat výrok o skutku, z něhož je podezřelý podezříván a dále musí obsahovat jeho právní kvalifikaci. Výrok o skutku by měl obsahovat určení místa, času a případně dalších okolností, za nichž k jeho spáchání došlo, aby nemohlo dojít k záměně za skutek jiný. Nedílnou součástí záznamu je i datum a místo jeho sepsání a také označení orgánu, který jej zpracoval, resp. který podezření sdělil.

Oproti usnesení o zahájení trestního stíhání není zákonem vyžadováno, aby bylo sdělení podezření v protokolu odůvodněno, tedy orgán, který jej vydal, není povinen v protokolu uvádět, jaké důkazní prostředky využil, jaké z nich získal důkazy a ani jaké z nich učinil závěry. Opis záznamu o sdělení podezření je nutno podezřelému doručit nejpozději na počátku jeho výslechu, dále je nutné opis záznamu doručit jeho obhájci a v neposlední řadě i státnímu zástupci, tomuto musí být doručen do 48 hodin.

Dalším rozdílem oproti usnesení o zahájení trestního stíhání je skutečnost, že proti záznamu o sdělení podezření není podezřelému dána možnost využít řádného opravného prostředku, tedy stížnosti, neboť záznam o sdělení podezření nemá povahu rozhodnutí, proti kterému zákon právo stížnosti připouští, nýbrž jde o opatření, lze tak podat pouze žádost o přezkum postupu dle ust. § 157a odst. 1 trestního řádu. Státní zástupce však sám, a to i bez podnětu, sdělení podezření přezkoumá, a to zejména ve vztahu k tomu, zda jsou splněny zákonné podmínky pro konání tohoto řízení. Jak již bylo uvedeno v kapitole podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení, tak řízení musí být standardně skončeno nejpozději do dvou týdnů, přičemž tato lhůta počíná běžet právě dnem, kdy je podezřelému sděleno podezření.

Výslech podezřelého je pak prováděn *per analogiam* k ustanovení, která dopadají na výslech obviněného. O výslechu podezřelého je sepsován protokol. Vyslýchající orgán nejprve do protokolu zaznamená osobní údaje vyslýchaného podezřelého, dále se jej dotáže na jeho rodinné, majetkové a výdělkové poměry a také na jeho trestní minulost. Podezřelý je dále poučen o svých právech a povinnostech, tak jak je uvedeno výše. V rámci poučení je nezbytné, aby byl podezřelý informován o případné možnosti a podmínkách sjednání dohody o vině a trestu, jakož i možnosti a podmínkách podmíněného odložení podání návrhu na potrestání. Není výjimkou, že je ještě podezřelý dotázán na svůj duševní a zdravotní stav. Poté již započne vyslýchající samotný výslech, který je převážně veden formou monologu podezřelého, jenž se v něm vyjadřuje k tomu, co je mu kladeno za vinu ve sdělení podezření, dále mohou následovat doplňující otázky vyslýchajícího a obhájce podezřelého,

u těchto musí být dodrženy obecné zásady, tedy musí být jasné a srozumitelné a nesmí být kapciózní a sugestivní. S ohledem na současnou tendenci k ukládání alternativních trestů se podezřelý vyjadřuje i k ochotě a schopnosti vykonat případný trest obecně prospěšných prací. Na konci výslechu musí být protokol předložen vyslychanému k přečtení, a pokud požádá o jeho přečtení, tak mu musí býti vyhověno. Pokud nebyla protokolace výslechu učiněna zapisovatelem, pak musí býti čtení protokolu učiněno před nezúčastněnou osobou.

Ukončení zkráceného přípravného řízení

Možné postupy orgánů, jež konaly zkrácené přípravné řízení, při ukončení tohoto řízení jsou upraveny a vymezeny zejména v ust. §§ 179c, 179d, 179e, 179g trestního řádu a dále v ust. § 179h téhož zákona, kde je upraven postup státního zástupce po podmíněném odložení podání návrhu na potrestání, tzv. rozhodnutí o osvědčení se.

V případě, že policejní orgán, který řízení vedl, dospěje k závěru, že skutečně došlo ke spáchání prověřovaného trestného činu a že se jej dopustil podezřelý, pak je nejčastějším postupem předložení stručné závěrečné zprávy ve smyslu ust. § 179c odst. 1 trestního řádu. V této zprávě musí být uvedeno, jaký trestný čin je v prověřovaném skutku spatřován a jaké důkazy, které musí být procesně použitelné, podezření odůvodňují. K této zprávě je pak přiložen spisový materiál a věci nashromážděné v průběhu prověřování. Pokud dojde státní zástupce na základě předložené zprávy a shromážděných důkazů ke stejnému závěru, jako policejní orgán, tak podá věcně a místně příslušnému soudu návrh na potrestání dle ust. § 179c odst. 2 písm. a) trestního řádu, návrh na potrestání pak obsahuje stejné náležitosti jako obžaloba s výjimkou odůvodnění³⁸, k návrhu přiloží všechny písemnosti a přílohy, které budou mít význam pro řízení před soudem a pro samotné rozhodnutí soudu. O podání návrhu na potrestání může státní zástupce rozhodnout i v případě, že zkrácené přípravné řízení konal on sám, kdy však zcela logicky před jeho podáním absentuje závěrečná zpráva. Státní zástupce dále může dle ust. § 179c odst. 2 písm. b) trestního řádu, pokud jsou k tomu splněny zákonem stanovené podmínky³⁹, podat soudu návrh na schválení dohody o vině a trestu v souladu

³⁸ Viz ust. § 179d odst. 1 trestního řádu.

³⁹ Viz ust. § 175a trestního řádu.

s ust. § 175b trestního řádu, nebo může, opět za splnění zákonem vyžadovaných podmínek⁴⁰, dle ust. § 179c odst. 2 písm. h) trestního řádu věc podmíněně odložit ve smyslu ust. § 179g téhož zákona, nebo věc odložit dle ust. § 179 odst. 2 písm. g) trestního řádu, pokud schválil narovnání ve smyslu ust. § 309 a násl. téhož zákona.

Jiná ukončení zkráceného přípravného řízení z pohledu policejního orgánu

Jsou vymezena v ust. § 179c odst. 1 trestního řádu:

- Odložení věci dle ust. § 159a odst. 1 trestního řádu, za předpokladu, že ve věci není dáno podezření ze spáchání trestného činu a není na místě věc vyřídit jinak. Do tohoto spadá i situace, kdy ke spáchání prověřovaného skutku ani nedošlo.
- Odložení věci dle ust. § 159a odst. 3 trestního řádu a to z důvodu neúčelnosti vzhledem k okolnostem uvedeným v ust. § 172 odst. 2 písm. a) nebo b) cit. zákona.
- Odložení věci dle ust. § 159a odst. 5 trestního řádu, když není odůvodněno podezření, že se prověřovaného skutku, který je trestným činem, dopustil podezřelý.
- Ač to zákon výslovně neuvádí, může dle ustáleného právního názoru policejní orgán věc odevzdat opatřením *per analogiam* s ust. § 159a odst. 1 písm. a) nebo b) trestního řádu k projednání přestupku, nebo kárného a kázeňského deliktu, pokud tedy ke skutku došlo, ale není trestným činem. Těmto postupům se bude autor ještě věnovat v úvahách *de lege ferenda*.
- Dalším postupem, který taktéž zákon výslovně neuvádí je situace, kdy sám policejní orgán zjistí, že by ve věci bylo vhodnější vést vyšetřování, například proto, že shledá, že by pravděpodobně nemohla být dodržena lhůta pro konání zkráceného přípravného řízení, v takovém případě v praxi dá policejní orgán státnímu zástupci podnět k postupu dle ust. § 179f odst. 2 písm. b) nebo c) trestního řádu. Policejní orgán také může dospět k závěru, že skutek, pro který vedl zkrácené přípravné řízení byl nesprávně kvalifikován a nespĺňuje podmínky pro konání tohoto řízení, v takovém případě by mohl podat státnímu zástupci podnět k postupu dle ust. § 179c odst. 3 trestního řádu.

⁴⁰ Viz ust. § 179g trestního řádu a ust. § 309 a násl. téhož zákona.

Jiná ukončení zkráceného přípravného řízení z pohledu státního zástupce

- Odložení věci dle ust. § 179c odst. 2 písm. c) trestního řádu, které přichází v úvahu poté, co dospěje k závěru, že ve věci nejde o podezření ze spáchání trestného činu, či ke skutku vůbec nedošlo.
- Odevzdání věci dle ust. § 179c odst. 2 písm. d) nebo e) trestního řádu v případě, že dospěje k závěru, že skutek není trestným činem a měl by být projednán jako přestupek, či jako kázeňský nebo kárný delikt.
- Odložení věci dle ust. § 179c odst. 2 písm. f) trestního řádu, když dojde k závěru, že je trestní stíhání nepřipustné z důvodů uvedených v ust. § 11 trestního řádu. Těmito důvody jsou například abolicie prezidenta republiky, promlčení, nedostatek trestní odpovědnosti či překážka ve věci rozhodnuté⁴¹.
- Odložení věci dle ust. § 179c odst. 2 písm. i) trestního řádu, pokud učiní závěr, že by bylo trestní stíhání neúčelné s ohledem na okolnosti uvedené v ust. § 172 odst. 2 cit. zákona.
- Vrácení věci policejnímu orgánu opatřením dle ust. § 179c odst. 2 písm. j) trestního řádu, pokud je toho názoru, že je nezbytné, aby byl proveden další úkon v rámci zkráceného přípravného řízení.
- Předání věci dle ust. § 179c odst. 3 trestního řádu, když dojde k závěru, že skutek, který byl prověřován ve zkráceném přípravném řízení, byl nesprávně právně kvalifikován a má být konáno vyšetřování.
- Obdobným postupem jako posledně uvedené, avšak dle ust. § 179f odst. 2 písm. b) trestního řádu, je možnost státního zástupce nařídit policejnímu orgánu, který doposud vedl zkrácené přípravné řízení, aby ve věci zahájil vyšetřování, resp. dle ust. § 179f odst. 2 písm. c) trestního řádu uložit policejnímu orgánu, který doposud řízení konal, aby jej předal k zahájení trestního stíhání policejnímu orgánu, který je věcně a místně příslušný konat vyšetřování, a to v situacích, kdy nelze řízení konat, či v něm nadále pokračovat z důvodů uvedených v ust. § 179f odst. 1 písm. a), b) trestního řádu, nebo když již uplynula zákonná lhůta pro konání zkráceného přípravného řízení.

⁴¹ Pozn. autora: právní zásada ne bis in idem.

- Zvláštním postupem je pak situace, kdy je státnímu zástupci předána zadržená podezřelá osoba, kdy tuto je dle ust. § 179e trestního řádu povinen do 48 hodin od jejího zadržení předat soudu s návrhem na potrestání nebo s návrhem na schválení dohody o vině a trestu, nebo musí rozhodnout o zahájení jejího trestního stíhání a soudu předložit návrh na rozhodnutí o vazbě této osoby.

5 Zjednodušené řízení před samosoudcem

Zjednodušeného řízení je typ projednání věci v soudní fázi trestního řízení, která je dle ust. § 314b odst. 1 trestního řádu povinným druhem řízení po konaném zkráceném přípravném řízení, z tohoto je patrné, že je určeno k projednávání trestních věcí, u kterých je možno uložit trest odnětí svobody s horní hranicí nepřevyšující pět let a k jejichž projednávání je příslušný v prvním stupni projednávat okresní soud. V tomto druhu řízení rozhoduje samosoudce okresního soudu, resp. v Praze obvodního soudu, který má stejná práva a povinnosti jako senát a jeho předseda. „*Přestože jednotlivá ustanovení týkající se zjednodušeného řízení jsou přiřazena k ostatním ustanovením o řízení před samosoudcem, aniž by tvořila jeho nějakou ucelenou část, je třeba s ohledem na úzkou souvislost se zkráceným přípravným řízením a zvláštní podmínky jeho konání považovat zjednodušené řízení za relativně samostatný typ (druh) řízení před samosoudcem. Toto řízení je novelou provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. koncipováno jako maximálně jednoduché a neformální, aby se jeho zrychlení projevilo nejen u orgánů přípravného řízení, ale i v řízení před soudem. Předpokladem koncentrace a zrychlení řízení je znalost stanovisek stran před hlavním líčením, zaměření dokazování na podstatné a sporné okolnosti a oproštění hlavního líčení od úkonů „technické povahy“, které neúměrně hlavní líčení zdržují. Pokud však není v oddílu pátém hlavy dvacáté trestního řádu obsažena zvláštní úprava, použijí se ostatní ustanovení o řízení před samosoudcem (§ 314b až § 314g trestního řádu), popř. obecné předpisy platné pro řízení před senátem.*“⁴²

Toto řízení začíná tím, že je soudu doručen návrh státního zástupce na potrestání, čímž zároveň dojde k zahájení trestního stíhání. Jak již bylo výše konstatováno, tak státní zástupce může zkrácené přípravné řízení ukončit návrhem na sjednání dohody o vině a trestu, kterou taktéž v takovém případě schvaluje samosoudce. U tohoto řízení absentuje předběžné projednání doručených návrhů státního zástupce, samosoudce je pouze přezkoumává.

⁴² ŠÁMAL, P., SOTOLÁŘ, A. *Zjednodušené řízení*. Trestněprávní revue 2/2002, s. 65.

Postup po doručení návrhu na potrestání soudu, a to bez předání zadrženého

Po přezkoumání návrhu na potrestání může samosoudce rozhodnout o:

- předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti soudu;
- postoupení věci do správního řízení;
- zastavení trestního stíhání, či přerušování trestního stíhání;
- vrácení věci státnímu zástupci k došetření;
- podmíněném zastavení, či narovnání;
- odmítnutí návrhu na potrestání;
- stanovení lhůty státnímu zástupci k podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.

Pokud samosoudce nedospěje po přezkoumání k žádnému ze shora uvedených rozhodnutí, tak může v případě spolehlivého prokázání skutku vydat trestní příkaz, kterým již obviněnému uloží některý ze zákonem taxativně vymezených trestů, jimiž jsou dle ust. § 314e odst. 2 trestního řádu tyto: podmíněné odnětí svobody do jednoho roku, domácí vězení do jednoho roku, obecně prospěšné práce, zákaz činnosti do pěti let, peněžitý trest, propadnutí věci, vyhoštění do pěti let, zákaz pobytu do pěti let a zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce do pěti let. Ačkoli má trestní příkaz povahu odsuzujícího rozsudku, tak se na rozdíl od rozsudku nevyhlašuje, nýbrž se „pouze“ doručuje, a to obviněnému, státnímu zástupci a poškozenému, který uplatnil nárok na náhradu škody, nemajetkové újmy, nebo bezdůvodného obohacení. Náležitosti trestního příkazu jsou upraveny v ust. § 314f odst. 1 trestního řádu a jsou jimi označeny soudem, který trestní příkaz vydal, den a místo vydání trestního příkazu, označení obviněného, výrok o vině a uloženém trestu, výrok o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení, pokud byl nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení řádně uplatněn, a poučení o právu podat odpor, včetně upozornění, že v případě, kdy obviněný odpor nepodá, vzdává se tím práva na projednání věci v hlavním líčení. Pokud má obviněný obhájce, tak je doručován i jemu. Pokud státní zástupce nebo obviněný, případně osoby, které mohou ve prospěch obviněného podat odvolání, podají ve lhůtě do osmi dnů od doručení trestního příkazu proti tomuto příkazu odpor, je věc projednána v hlavním líčení, přičemž samosoudce není dále vázán právní kvalifikací, druhem a ani výměrou trestu obsaženými v trestním příkazu.

Pokud samosoudce nerozhodl o některém ze shora uvedených způsobů a zároveň nevydal trestní příkaz, nebo byl-li proti trestnímu příkazu podán odpor, tak musí samosoudce nařídit hlavní líčení. V hlavním líčení je samosoudcem vyslechnut obviněný, případně může být za splnění zákonných podmínek⁴³ přečten jeho dřívější výslech učiněný v pozici podezřelého. Po tomto může být samosoudcem rozhodnuto dle ust. § 314d odst. 2 trestního řádu o upuštění od dokazování těch skutečností, které státní zástupce a obviněný označili za nesporné a s ohledem na ostatní zjištěné skutečnosti není závažného důvodu o těchto prohlášeních pochybovat. Se souhlasem státního zástupce a obviněného může přečíst i úřední záznamy o podání vysvětlení osob a o provedení dalších úkonů (§ 158 odst. 3 a 6 trestního řádu). Jinak se hlavní líčení ve zjednodušeném řízení řídí obecnými ustanoveními o průběhu hlavního líčení. Hlavní líčení je konáno veřejně. Na konci hlavního líčení je samosoudcem vyhlášen rozsudek, který může být po vzdání se odvolání státního zástupce a obviněného vyhotoven ve zjednodušené podobě, tedy bez odůvodnění.

Po doručení návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Samosoudce po přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu může rozhodnout o:

- předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti soudu;
- postoupení věci do správního řízení;
- zastavení trestního stíhání, či o přerušování trestního stíhání;
- vrácení věci státnímu zástupci k došetření;
- podmíněném zastavení, či o narovnání;
- odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu.

V případě, že samosoudce nedospěl k žádnému z těchto rozhodnutí, nařídí veřejné zasedání, ve kterém rozhodne o návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Samosoudce může učinit některá ze shora uvedených rozhodnutí, či může věc vrátit do přípravného řízení, anebo dohodu o vině a trestu schválí, což učiní odsuzujícím rozsudkem, ve kterém uvede výrok o schválení dohody o vině a trestu, případně o ochranném

⁴³ Srov. ust. § 314d odst. 2, a § 207 odst. 2 trestního řádu.

opatření, a výrok o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení.

Postup po doručení návrhu na potrestání soudu, a to s předáním zadrženého

Pokud byl soudu doručen návrh na potrestání společně s předáním zadrženého podezřelého, tak jej musí samosoudce v souladu s ust. § 314b odst. 2 trestního řádu do 24 hodin vyslechnout jako obviněného, zejména k okolnostem zadržení a důvodům vazby, dále k tomu, které skutečnosti považuje za nesporné, a zda souhlasí s tím, aby takové skutečnosti nebyly v hlavním líčení dokazovány. Podle povahy věci buď vydá rozhodnutí, jež může vydat mimo hlavní líčení, nebo obviněnému doručí předvolání k hlavnímu líčení, které se může se souhlasem obviněného konat ihned po jeho výslechu. Současně rozhodne o vazbě, a vezme-li do vazby obviněného, který si obhájce dosud nezvolil, ani mu nebyl ustanoven, umožní mu, aby si zvolil ve stanovené lhůtě obhájce (§ 38 trestního řádu), a pokud tak neučiní, obhájce mu ustanoví (§ 39 odst. 1 trestního řádu). Vzhledem k tomu, že je již dán důvod nutné obhajoby, tak je dle názoru autora hlavní líčení ihned po výslechu obviněného možno konat nikoli pouze se souhlasem obviněného, nýbrž je nutno zajistit takový souhlas i od jeho obhájce.

6 Analýza vybraných kazuistik

V této kapitole budou uvedeny dva anonymizované případy, na kterých bude demonstrována specialita zkráceného přípravného řízení. U těchto případů vystupoval autor práce v pozici policejního orgánu. Jde o typické trestní věci projednávané ve formě zkráceného přípravného řízení, které však v důsledku toho, že podezřelými byly osoby cizí státní příslušnosti, nemohly být zpracovávány základními útvary služby pořádkové policie, nýbrž musely být v souladu s interními nařízeními ředitele obvodního ředitelství policie zpracovávány útvarem služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen SKPV).

Sprejerství

Prvním případem je trestní věc, ve které bylo prověřováno poškození cizí věci dle § 228 odst. 1, 2 trestního zákoníku, k čemuž mělo dojít tím, že pachatel napsal sprejem černé barvy na zeď obytného domu na Praze 6 tzv. *tag*⁴⁴ o velikosti cca. 50 x 40 cm.

Dne 1. 1. 2018 v 01:00 hodin bylo na tísňovou linku 158 oznámeno neznámým volajícím, že v ul. Anonymní 1 na Praze 6 nějaká osoba maluje na zeď obytného domu. Operační důstojník toto předal přes otevřený kanál služebních radiostanic hlídkám nacházejícím se v blízkosti předmětné adresy. Na relaci bylo reagováno více hlídkami, zejména hlídkou PMJ Praha⁴⁵, která se v tu dobu nacházela v souběžné ulici. Hlídka dorazila na dané místo ještě v době, kdy osoba na místě dokončovala svůj „výtvor“. Pachatel si hlídky povšiml a dal se na útěk, avšak při tomto byl hlídkou dopaden a vzhledem k tomu, že byly splněny podmínky pro zadržení osoby podezřelé bez předchozího souhlasu státního zástupce, využila hlídka oprávnění k jeho zadržení ve smyslu ust. § 76 odst. 1 trestního řádu. Podmínky k využití daného institutu byly naplněny tím, že osoba byla přistižena při páchání trestného činu a zároveň byly dány vazební důvody, konkrétně důvodná obava z útěku a opakování trestné činnosti. Hlídka zaznamenala čas omezení na osobní svobodě v 01:03 hodin dne 1. 1. 2018. Na místě zadržení provedla hlídka u zadrženého v souladu s ust. § 82 odst. 4 trestního řádu prohlídku, zda u sebe nemá zbraň, a to s negativním výsledkem. Zadržený byl následně převezen na místní oddělení policie (dále jen MOP), kde předložil povolení k dlouhodobému pobytu, ze kterého byla zjištěna jeho totožnost, šlo o Johny Unknow,

⁴⁴ Pozn. autora: tag je obecně užívaná zkratka pro podpis osoby malující graffiti.

⁴⁵ Pozn. autora: PMJ Praha je oddělení pohotovostní motorizované jednotky.

narozeného dne 1. 1. 1998 v USA, státní občanství USA, v České republice bytem Otýpkova 1000, Praha 1. Vzhledem k těmto zjištěním provedl dozorčí daného místního oddělení konzultaci s “vyšetřovatelem“ výjezdové skupiny SKPV Praha I, kdy bylo “vyšetřovatelem“ v souladu s interním pokynem ohledně příslušnosti rozhodnuto, že poté, co dozorčí MOP provede sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení s poznámkou, že ve věci bude vedeno zkrácené přípravné řízení, u zadrženého zajistí provedení zkoušky na ovlivnění alkoholem či jinou návykovou látkou, dále jej odešle k lékaři, který vyšetří, zda je schopen úkonů trestního řízení, a poté jej společně s protokolem o zadržení, který vypracovala zadržující hlídka PMJ, úředním záznamem hlídky PMJ a záznamem o zahájení úkonů trestního řízení, nechá převést k “vyšetřovateli“.

Orientačními zkouškami nebylo u zadrženého zjištěno, že by byl pod vlivem alkoholu ani jiných návykových látek, lékař neshledal, že by byl neschopen úkonů trestního řízení, a tak byl zadržený dle předchozího rozhodnutí “vyšetřovatele“ převezen na stálou výjezdovou skupinu SKPV Praha I. Zde byl zadržený ve smyslu ust. § 78 odst. 1 trestního řádu vyzván k vydání spreje, který použil k napsání tagu, čemuž zadržený dobrovolně vyhověl a sprej vydal. Výzva k vydání věci byla opodstatněna tím, že šlo o věc, která byla použita ke spáchání trestného činu, resp. šlo o věc, která mohla sloužit k důkazním účelům. Vyšetřovatel se seznámil s doručeným spisovým materiálem a telefonicky informoval dosahového státního zástupce o zadržení osoby podezřelé, kdy při tomto státní zástupce rozhodl, že ačkoli se jedná o cizince, tak vzhledem k jeho stálému bydlišti v České republice, bude ve věci vedeno „pouze“ standardní zkrácené přípravné řízení a nikoli superrychlé zkrácené přípravné řízení. Ke konání zkráceného přípravného řízení bylo přistoupeno z toho důvodu, že byly naplněny všechny zákonem vyžadované předpoklady pro jeho konání, tedy šlo o věc, o které přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu, s horní hranicí trestu odnětí svobody nepřevyšující 5 let (věcná podmínka) a podezřelý byl přistižen při činu (procesní podmínka). Dále se dalo předpokládat skončení řízení do dvou týdnů (časová podmínka) a ani nenastaly negativní podmínky, tj. nebyl dán důvod vazby⁴⁶, kdy by nebylo možno předat podezřelého společně s návrhem

⁴⁶ Pozn. autora: vazba by nebyla v tomto případě ani možná s ohledem na hrozící maximální hranici trestu odnětí svobody, srov. s ust. § 68 odst. 2, 3 trestního řádu.

na potrestání soudu, a ani nešlo o více trestných činů, kde by alespoň u jednoho z nich bylo nutné konat vyšetřování.

Členové zadržující hlídky PMJ podali ve věci vysvětlení ve smyslu ust. § 158 odst. 6 trestního řádu, ve kterém popsali, za jakých okolností zadrželi podezřelého.

“Vyšetřovatel“ sepsal záznam o sdělení podezření, a to pro podezření ze spáchání přečinu poškození cizí věci podle § 228 odst. 1, 2 trestního zákoníku, ve kterém uvedl zejména, nacionále podezřelého, popis jeho jednání a shora uvedenou právní kvalifikaci skutku. K možné otázce, proč byla vyšetřovatelem zvolena právní kvalifikace obsahující i poškození cizí věci na níž je cizímu způsobena škoda nikoli nepatrná, tj. přesahující částku 5.000,- Kč, lze konstatovat, že s ohledem na dřívější obdobné skutky byl dán předpoklad, že na uvedení zdi, resp. fasády v původní stav bude poškozeným vynaložena částka přesahující 5.000,- Kč a zároveň nebyl vyloučen jednočinný souběh skutkových podstat přečinu poškození cizí věci v odst. prvním a druhém, a proto bylo nutné zohlednit nejen způsob spáchání, ale i následek v podobě způsobení škody na cizí věci ve výši nikoli nepatrné.

V rámci tohoto trestního řízení byl ve smyslu ust. § 28 trestního řádu přibrán tlumočnick do anglického jazyka. Podezřelý se po poučení vyslovil, že nepožaduje písemných překladů dokumentů uvedených v ust. § 28 odst. 2 trestního řádu, taktéž nepožádal o vyrozumění zastupitelského úřadu USA.

“Vyšetřovatel“ následně přistoupil k výslechu podezřelého, kterému na začátku úkonu předal, oproti podpisu, záznam o sdělení podezření. Tento byl podezřelému přetlumočen přibraným tlumočnickem, k jehož tlumočení neměl podezřelý žádných výhrad. K úkonu byl přizván strážník obecní policie v pozici nezúčastněné osoby. Dále následovalo zákonné poučení, kdy tomuto podezřelý porozuměl a nežádal dalšího doplnění. Podezřelý nevyužil možnosti zvolení si obhájce a nevyužil ani možnosti ve věci nevypovídat, naopak se v návaznosti na poučení o podmínkách institutu podmíněného odložení návrhu na potrestání k činu doznal, a to s uvedením jednotlivých podrobností, načež vyslovil s případným podmíněným odložením návrhu na potrestání souhlas a přislíbil uhrazení vzniklé škody v plném rozsahu. Podezřelý se v rámci výslechu taktéž vyjádřil ke svým osobním a majetkovým poměrům a k případné ochotě vykonat trest obecně prospěšných prací. O tomto výslechu byl sepsán protokol, který byl následně

podepsán zúčastněnými a jeho opis byl předán podezřelému. Tímto výsledkem byl de facto nahrazen výslech ve smyslu ust. § 76 odst. 3 trestního řádu, tj. výslech zadrženého. Následně byl podezřelý propuštěn ze zadržení na svobodu.

“Vyšetřovatel“ odeslal cestou služební pošty záznam o zahájení úkonů trestního řízení, protokol o zadržení osoby podezřelé, záznam o sdělení podezření a protokol o samotném výslechu podezřelého k rukám věcně a místně příslušného státního zastupitelství. Následně byl spisový materiál v této trestní věci předán výjezdovou skupinou k dalšímu prověřování na věcně a místně příslušné oddělení obecné kriminality (dále jen OOK). Zpracovatel, resp. “vyšetřovatel“ OOK v rámci dalších úkonů zaslal majiteli poškozeného domu žádost o vyčíslení vzniklé škody a k této připojil i písemné poučení poškozeného v trestním řízení, v návaznosti na tuto žádost bylo zjištěno, že odstranění posprejování bylo vyřízeno úřadem městské části Praha 6 v rámci jím vedeného programu antigraffiti, proto byla jako poškozená kontaktována městská část Praha 6, která se k trestnímu řízení připojila s náhradou škody ve výši 7.500,- Kč, avšak nedoložila žádné písemné vyúčtování za odstranění graffiti. Vyšetřovatel tedy ve smyslu ust. § 105 odst. 1 trestního řádu vyžádal odborné vyjádření od firmy, která se zabývá malováním fasád obytných domů, přičemž dle jejich odborného vyjádření by náklady na odstranění posprejování fasády činily taktéž 7.500,- Kč. Vyšetřovatel v návaznosti na tato zjištění zkontaktoval podezřelého a seznámil ho s tím, kdo je osobou poškozeného a jakou částku uplatňuje, přičemž podezřelý následně poškozeného kontaktoval a škodu mu plné výši uhradil, což poškozený policejnímu orgánu potvrdil písemným prohlášením, jež bylo založeno do spisového materiálu.

“Vyšetřovatel“ dále zajistil opis rejstříku trestů a opis rejstříku přestupků podezřelého, ve kterých nebylo zjištěno žádných záznamů, z čehož bylo dovozeno, že podezřelý doposud vedl řádný život.

“Vyšetřovatel“ s ohledem na zjištění učiněná v rámci vedeného zkráceného přípravného řízení dospěl k závěru, že jsou dány podmínky pro podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, a proto v rámci závěrečné zprávy dne 11. 1. 2018 navrhl státnímu zástupci, aby zvážil právě využití odklonu v podobě podmíněného odložení podání návrhu na potrestání, přičemž státní zástupce se s tímto ztotožnil a vydal rozhodnutí o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání, které nabylo právní moci, neboť si proti němu podezřelý, ani poškozený nepodali stížnost. Ve vztahu k vydanému spreji, který byl použit ke spáchání trestného činu, byl s ohledem

na odklon trestního řízení, dán státnímu zástupci podnět k návrhu na ochranné opatření v podobě zabránění věci ve smyslu ust. § 101 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku, tedy k zabránění věci, u které nebyl uložen trest propadnutí věci, a která ohrožuje majetek. I tento podnět byl státním zástupcem akceptován a soud později rozhodl o zabránění předmětného spreje.

Na shora uvedeném případě lze kladně hodnotit přínos zkráceného přípravného řízení, zejména rychlost vyřízení trestní věci v souladu se zásadou ekonomie trestního řízení, dále výchovný efekt ve vztahu k pachateli a k rychlému odškodnění poškozeného. Je patrné, že u takto bagatelních trestných činů, kde je důkazní situace de facto jasná již na počátku řízení, by bylo konání běžného přípravného řízení, tedy prověřování a vyšetřování v rozporu se zásadou rychlosti a ekonomie trestního řízení.

Jízda pod vlivem alkoholu

Druhým případem je trestní věc, ve které bylo prověřováno podezření ze spáchání trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 odst. 1 trestního zákoníku, k čemuž mělo dojít tím, že pachatel řídil na pozemní komunikaci osobní motorové vozidlo, a to ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem užití návykové látky, konkrétně alkoholu, přičemž při tomto mohl ohrozit život nebo zdraví lidí či způsobit značnou škodu na majetku.

Dne 1. 6. 2018 v 03:00 hodin byl hlídkou MOP, v rámci jí prováděné běžné hlídkové činnosti, kontrolován v ul. Anonymní 10 na Praze 7 řidič osobního motorového vozidla zn. trabant, šedé barvy, RZ 1A1 10-57, v rámci silniční kontroly byl v souladu se zákonem o silničním provozu vyzván k předložení dokladů potřebných pro řízení motorového vozidla, přičemž tomuto řidič vyhověl a požadované doklady předložil. Z dokladů bylo zjištěno, že se jedná o občana Francie, nacionále: Eric Inconnu, narozený dne 1. 1. 1985 ve Francii. Vzhledem k tomu, že řidič po vystoupení ze svého vozidla vrávorál, přistoupila hlídka k provedení orientační dechové zkoušky certifikovaným přístrojem Dräger, která vyšla pozitivní s výsledkem 1,20 promile alkoholu v dechu, při opětovném provedení orientační zkoušky po deseti minutách byl výsledek zkoušky 1,25 promile alkoholu v dechu. Na základě těchto zjištění byl řidič vyzván k zabezpečení svého vozidla a následně byl dne 1. 6. 2018 v 03:18 hodin zadržen v souladu s ust. § 76 odst. 1 trestního řádu, neboť bylo dáno podezření ze spáchání trestného činu

ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 odst. 1 trestního zákoníku a zároveň byla dána důvodná obava, že by mohl opakovat trestnou činnost. Na místě zadržení provedla hlídka u zadrženého v souladu s ust. § 82 odst. 4 trestního řádu prohlídku, zda u sebe nemá zbraň, a to s negativním výsledkem. Zadržený byl eskortován na MOP, kde byl předán dozorčímu útvaru, který telefonicky zkontaktoval “vyšetřovatele“ výjezdové skupiny SKPV Praha I s tím, že byla zadržena osoba cizí státní příslušnosti, která je podezřelá ze spáchání trestného činu, a proto bude v souladu s interním pokynem o věcné příslušnosti k dalšímu prověřování příslušná SKPV. “Vyšetřovatel“ s dozorčím domluvil další postup, který spočíval v zajištění lékařského vyšetření při ovlivnění alkoholem⁴⁷, sepsání úředního záznamu hlídky MOP, sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení a protokolu o zadržení. V rámci lékařského vyšetření, které bylo provedeno dne 1. 6. 2018 v 04:10 hodin, se zadržený dobrovolně podrobil odběru krve a odevzdal moč. Lékař v rámci vyšetření konstatoval, že zadržený bude schopen účasti na úkonech trestního řízení téhož dne v 06:00 hodin. Zadržený byl po provedení lékařského vyšetření eskortován společně se spisovým materiálem k “vyšetřovateli“ výjezdové skupiny SKPV Praha I, kde byl umístěn do cely, a to do doby, než bude schopen úkonů trestního řízení, tak jak stanovil lékař.

“Vyšetřovatel“ nejprve sepsal úřední záznam o podání vysvětlení ve smyslu ust. § 158 odst. 6 trestního řádu se členy zadržující hlídky, ve kterém se vyjádřili, za jakých okolností zadrželi podezřelého, v jakém stavu se nacházel, když vystoupil z vozidla. “Vyšetřovatelem“ byl dále přibrán ve smyslu ust. § 28 trestního řádu tlumočnick do francouzského jazyka. Cestou tlumočnicka bylo zjištěno, že zadržený podezřelý má v České republice stálé zaměstnání a přechodné bydliště.

“Vyšetřovatel“ vyhodnotil, že v této trestní věci jsou dány podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení, neboť se jednalo o věc, o které přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu, s horní hranicí trestu odnětí svobody nepřevyšujícího 5 let (věcná podmínka) a podezřelý byl přistižen při činu (procesní podmínka). Dále se dalo předpokládat skončení řízení do dvou týdnů, případně ve lhůtě prodloužené maximálně o deset dnů (časová podmínka) a ani nenastaly negativní podmínky,

⁴⁷ Pozn. autora: oproti jiným krajům je v Praze zažitá praxe, že je nutné zajistit lékařské vyšetření při ovlivnění alkoholem i za stavu, že se opakované orientační dechové zkoušky výrazněji neliší, neboť pro obvodní soudy není pouhé zajištění orientačních dechových zkoušek dostatečným důkazem svědčícím o míře ovlivnění alkoholem.

tj. nebyl dán důvod vazby⁴⁸, kdy by nebylo možno předat podezřelého společně s návrhem na potrestání soudu, a ani nešlo o více trestných činů, kde by alespoň u jednoho z nich bylo nutné konat vyšetřování. Při telefonickém vyrozumění dosahového státního zástupce o zadržení podezřelého byl státní zástupce “vyšetřovatelem“ vyrozuměn i o úmyslu konat zkrácené přípravné řízení bez zadržení, ten k tomuto neměl žádných výhrad.

“Vyšetřovatel“ sepsal záznam o sdělení podezření, a to pro podezření ze spáchání přečinu poškození cizí věci podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku, ve kterém uvedl zejména, nacionále podezřelého, popis jeho jednání a shora uvedenou právní kvalifikaci skutku. Dne 1. 6. 2018 v 06:00 hodin bylo přistoupeno k výslechu podezřelého, kterému byl přítomen příbraný tlumočník a strážník městské policie v pozici nezúčastněné osoby. Podezřelý byl nejprve poučen ve smyslu ust. § 28 trestního řádu, přičemž k tlumočnickovi neměl žádných výhrad, taktéž nepožadoval písemných překladů ani vyrozumění zastupitelského úřadu Francie. Oproti podpisu byl podezřelému předán záznam o sdělení podezření, který mu byl ústně přetlumočen příbraným tlumočníkem. Podezřelý byl dále poučen o svých právech a povinnostech, kdy tomuto porozuměl a nežádal dalšího vysvětlení. Podezřelý si nezvolil obhájce a ani nevyužil svého práva k věci nevypovídat. V návaznosti na poučení o možných odklonech trestního řízení s těmito vyslovil souhlas. Dále se vyjádřil ke svým osobním a majetkovým poměrům, poté se již vyjádřil k samotnému jednání, pro které mu bylo sděleno podezření. Dle svých slov vypil blíže neurčený počet piv a několik panáků tvrdého alkoholu, prý údajně zapíjel hádku se svou přítelkyní a následně si neuvědomil, že by mohl někoho ohrozit a z hospody se vydal do svého přechodného bydliště vozem. Svého jednání si byl vědom, litoval jej a sliboval, že se již nebude opakovat. V případě, že by byl uznán vinným, tak se vyslovil, že by byl ochoten a schopen vykonat trest obecně prospěšných prací. Po skončení výslechu byl protokol podepsán zúčastněnými a jeho opis byl předán podezřelému. I v tomto případě byl shora uvedeným výslechem nahrazen výslech zadrženého ve smyslu ust. § 76 odst. 3 trestního řádu.

Podezřelému byl v souladu s ust. § 118b zákona č. 361/2000 Sb. zadržen jeho mezinárodní řidičský průkaz, vydaný ve Francii, zároveň byl v souvislosti s tímto zadržením poučen o tom, že do doby rozhodnutí o zadržení řidičského průkazu

⁴⁸ Pozn. autora: vazba by nebyla ani v tomto případě možná s ohledem na hrozící maximální hranici trestu odnětí svobody, srov. s ust. § 68 odst. 2, 3 trestního řádu.

nesmí řídit. Řidičský průkaz byl později odeslán obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností. Poté byl již podezřelý propuštěn ze zadržení na svobodu.

“Vyšetřovatel“ zaslal cestou služební pošty věcně a místně příslušnému státnímu zastupitelství záznam o zahájení úkonů trestního řízení, protokol o zadržení, záznam o sdělení podezření a protokol o výslechu podezřelého, čímž splnil vyrozumívací povinnost ve vztahu k státnímu zastupitelství.

Trestní řízení bylo následně předáno výjezdovou skupinou věcně a místně příslušnému policejnímu orgánu, který dále pokračoval v konání zkráceného přípravného řízení. V průběhu dalšího řízení byl obdržen výsledek vyšetření krve, ze kterého bylo zjištěno, že v době odběru měl podezřelý v krvi přítomno 1,30 promile alkoholu, vzhledem k přibližně hodinovému odstupu mezi jednáním podezřelého a odběrem krve, bylo nutné zajistit přepočítání přítomnosti alkoholu v krvi podezřelého na dobu, kdy řídil vozidlo. Za tímto účelem byl přibrán ve smyslu ust. § 105 odst. 1 trestního řádu znalec z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie, přičemž kopie přibrání byla zaslána podezřelému, aby mohl uplatnit své zákonné právo na vznesení námitek proti osobě znalce a jeho odbornosti či proti formulaci otázek, čehož podezřelý nevyužil. “Vyšetřovatel“ se telefonicky dohodl se znalcem na lhůtě, do které bude schopen předmětný znalecký posudek vypracovat, tato činila 10 dní, proto bylo u dozorového státního zástupce vyžádáno prodloužení lhůty pro konání zkráceného přípravného řízení ve smyslu ust. § 179f odst. 2 písm. a) trestního řádu, čemuž státní zástupce vyhověl.

“Vyšetřovatel“ do spisového materiálu zajistil výpis elektronické karty řidiče, opis rejstříků trestů, opis rejstříků přestupků a také protokol o certifikaci a metrologických zkouškách použitého přístroje Dräger. Vyjma několika málo drobných dopravních přestupků nebylo k podezřelému zjištěno jiných protiprávních jednání. Dne 18. 6. 2018 byl obdržen znalecký posudek, z něhož bylo zjištěno, že podezřelý měl v době řízení motorového vozidla v krvi 1,18 až 1,22 promile alkoholu. Vzhledem k tomu, že u podezřelého bylo objektivně zjištěno, že v době řízení měl v krvi alkoholu prokazatelně více než 1,00 g/kg, bylo možno na základě poznatků lékařské vědy⁴⁹ konstatovat, že nebyl schopen bezpečně řídit motorové vozidlo, a proto nebylo potřebné ve vztahu k prokázání znaku objektivní

⁴⁹ Srov. právní větu usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2007, sp. zn. 5 Tdo 874/2007.

stránky daného přečinu v podobě stavu vylučujícího způsobilost zajišťovat dalších důkazů, například v podobě znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie. Ostatně o stavu vylučujícím způsobilost vypovídala i tvrzení zadržující hlídky, která byla zaznamenána v úředních záznamech o podání vysvětlení. Téhož dne, tj. 18. 6. 2018, sepsal “vyšetřovatel“ závěrečnou zprávu a tuto společně s relevantním spisovým materiálem zaslal k rukám dozorového státního zástupce, který dne 20. 6. 2018 podal k rukám místně příslušného soudu návrh na potrestání, ve kterém navrhl trest zákazu činnosti společně s peněžitým trestem. Dne 27. 6. 2018 vydal samosoudce obvodního soudu pro Prahu 7 trestní příkaz, kterým uznal obviněného vinným ze shora uvedeného přečinu a uložil mu trest zákazu činnosti v délce trvání dvou let a peněžitý trest ve výši 10 000,- Kč. Obviněný si proti trestnímu příkazu nepodal odpor a tento tak nabyl právní moci.

I z tohoto případu je patrné, že lze pozitivně hodnotit přínos zkráceného přípravného řízení, zejména rychlost vyřízení trestní věci a potrestání pachatele v krátké době od spáchání trestného činu, což na něho může mít vyšší výchovný efekt než trest ukládaný po delší době od spáchání trestného činu. Dále je z tohoto případu možno dovodit, že i v krátké době, která je zákonem určená pro zkrácené přípravné řízení, lze obstarávat důkazy cestou znaleckého zkoumání, avšak na druhou stranu je patrné, že pokud by bylo nutno například zjišťovat, zda byl pachatel příčetný, či nikoli, tak by již nebylo konání zkráceného přípravného řízení na místě, neboť znalecké posudky z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie vyžadují větší časovou náročnost.

Závěr

Zkrácené přípravné řízení je jednou z forem přípravného trestního řízení již déle než 17 let a za tuto dobu byly podmínky několikrát upravovány, avšak jeho podstata se prakticky nezměnila. Jednou ze zásadnějších změn je ta z roku 2012 týkající se věcné podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení, v důsledku níž byla posunuta horní hranice trestu odnětí svobody z původních tří let na trestné činy ohrožené horní hranicí trestu odnětí svobody v délce pěti let, což autor hodnotí jako krok správným směrem, neboť tímto byla zákonodárcem reflektována změna ve vymezení přečinů, přičemž obecně lze za přečiny označit typově méně závažné trestné činy.

Druhá zásadní změna se týkala časové podmínky, s tím, že do konce roku 2008 byl počátek běhu lhůty vymezené pro konání zkráceného přípravného řízení původně vázán na okamžik, kdy se policejní orgán o trestném činu dozvěděl, oproti současné právní úpravě, kdy je počátkem běhu lhůty až okamžik sdělení podezření, což až do přijetí stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2014, vedeného pod sp. zn. Tpjn 303/2014, vedlo k tomu, že policejní orgány mnohdy odkládaly sdělení podezření, aby provedly úkony, které by běžně ve lhůtě dvou týdnů provést nestačily a musely by tak přistoupit k vyšetřování. Autor je toho názoru, že by *de lege ferenda* mělo být zákonodárcem přistoupeno k novelizaci příslušného ustanovení, která by ukládala policejnímu orgánu povinnost sdělit podezření ihned, jakmile je dáno důvodné podezření ze spáchání trestného činu konkrétní osobou, tak jako je tomu v případě zahájení trestního stíhání, čímž by bylo zabráněno tomu, aby policejní orgány sdělení podezření účelově odkládaly jen proto, aby prováděly důkazy, které by v rámci dvou týdenní lhůty provést nemohly. S tímto souvisí i další autorova úvaha, která se týká samotné povahy zkráceného přípravného řízení a doby určené pro jeho konání. Podle autora by mělo jít spíše než o řízení zkrácené o řízení zjednodušené, kterému by mohlo předcházet i delší prověřování, ve kterém by mohly být prováděny pouze striktně vymezené jednodušší úkony trestního řízení, avšak právě za dodržení shora nastíněné podmínky bezodkladného sdělení podezření, pak by nemuselo docházet k situacím, kdy je v důsledku shora uvedeného stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu u skutkově a důkazně jednoduchých trestních věcí nakonec stejně vedeno vyšetřování, které je ekonomicky a časově náročnější, a to jen proto, že mezi dobou, kdy se policejní orgán o trestném činu dozvěděl a ztotožněním pachatele uplynula lhůta delší než dva týdny. Pro příklad je možné nastínit situaci, kdy došlo ke spáchání trestného činu krádeže zboží vloupáním do objektu či jinému méně závažnému trestnému činu a pachatel byl zaznamenán

kamerovým systémem. Uvedené bylo později oznámeno policejnímu orgánu, který pak v rámci prověřování ztotožnil pachatele až po delší době například ve spolupráci s veřejností, avšak v důsledku uvedeného stanoviska již v takovém případě není možné konat zkrácené přípravné řízení, ačkoli jde o bagatelní trestnou činnost, jejíž důkazní situace je v důsledku kvalitního kamerového záznamu velmi jednoduchá.

Další úvaha autora se týká nedostatečné právní úpravy ohledně možnosti odevzdat věc policejním orgánem po skončení zkráceného přípravného řízení. V současném znění trestního řádu v ust. § 179c odst. 1 trestního řádu absentuje ve výčtu možností ukončení zkráceného přípravného řízení z pohledu policejního orgánu právě možnost odevzdání věci ve smyslu ust. § 159a odst. 1 písm. a), b) trestního řádu, přičemž policejní orgán je tak nucen v takovém případě postupovat “pouze“ *per analogiam*, jinak by musel zcela zbytečně dávat k odevzdání věci podnět státnímu zástupci, kterému je odevzdání věci umožněno ve smyslu ust. § 179c odst. 2 písm. d), e) trestního řádu. *De lege ferenda* by tedy mělo být do výčtu možností postupu policejního orgánu po skončení zkráceného přípravného řízení přidáno odevzdání věci ve smyslu ust. § 159a odst. 1 písm. a), b) trestního řádu.

V práci je čtenáři uceleně obecně popsáno přípravné trestní řízení a zejména pak zkrácené přípravné řízení, u něhož jsou dále blíže analyzovány podmínky pro jeho konání, a jeho samotný průběh. Na uvedené navazuje kapitola zaměřená na zjednodušené řízení před samosoudcem.

V praktické části je autorem demonstrováno konání zkráceného přípravného řízení na konkrétních případech z praxe a zároveň jsou zhodnoceny jeho přínosy z hlediska zásady rychlosti a ekonomie, jež sám autor hodnotí jako vesměs kladné, i když je nutné zdůraznit, že je hodnotí především z pohledu policejního orgánu, neboť tato forma přípravného řízení umožňuje rychlé vyřízení trestní věci, což může mít větší výchovný efekt na pachatele trestného činu a také může zajistit rychlejší odškodnění poškozeného, na rozdíl od zdlouhavějšího a finančně náročnějšího vyšetřování.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. FRYŠTÁK, M. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vydání. Brno : Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretické, Edice Scienta ; sv. č. 509. 392 s. ISBN 978-80-210-7687-7.
2. FRYŠTÁK, M., JÍLOVEC, M. *Pojem přípravné řízení, jeho účel, význam a funkce z pohledu soudní judikatury*. *Trestněprávní revue* 7-8/2014. s. 159-166. ISSN 1213-5313.
3. FRYŠTÁK, M. *Smysl a význam zkráceného přípravného řízení z hlediska jeho rychlosti*. *Trestněprávní revue* 10/2012. s. 235. ISSN 1213-5313.
4. ŠÁMAL, P. a kol., *Trestní řád I., II., III. edice velké komentáře*. 7. vydání, Praha : C.H.Beck, 2013, 4720 s. ISBN 978-80-7400-465-0.
5. ŠÁMAL, P., SOTOLÁŘ, A. *Zjednodušené řízení*. *Trestněprávní revue* 2/2002. s. 6. ISSN 1213-5313.
6. ŠTEFUNKOVÁ, M., ZEMAN, P. *Zkrácené řízení – statistiky a realita*. *Trestněprávní revue* 7-8/2014, s. 186. ISSN 1213-5313.
7. TUZAR, V. *Jak krátké je zkrácené přípravné řízení?* *Trestní právo* 4/2011. s. 13-14. ISSN 1211-2860.

Judikatura

1. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, vedený pod sp. zn. II.ÚS 317/04. [online]. [cit. 2018-11-29]. Dostupné z : <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=46967&pos=42&cnt=42&typ=result>,
2. NEJVYŠŠÍ SOUD. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2002, vedený pod sp. zn. 4 Tz 83/2002. [online]. [cit. 2019-03-04]. Dostupné z : www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/4E8003E8B5397355C1257A4E00679E76?openDocument&Highlight=0

3. TRESTNÍ KOLEGIUM NEJVYŠŠÍHO SOUDU. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. Tpjn 303/2014. [online]. [cit. 2018-11-28]. Dostupné z : www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/CE6A1D0DCFDDA694C1257D88002FE9F8?openDocument&Highlight=0,null.
4. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. Stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. 1 SL 733/2011. [online]. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z : www.portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=89299

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). In Sběrka zákonů, Česká republika. 2001, částka 102.
2. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). In Sběrka zákonů, Československá socialistická republika (Česká republika). 1961, částka 66.
3. VLÁDA ČR. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. www.psp.cz [online]. [cit. 2018-11-21]. Dostupné z : www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=785&CT1=0.
4. VLÁDA ČR. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 274/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. www.psp.cz [online]. [cit. 2018-11-28]. Dostupné z www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=440&ct1=0.
5. VLÁDA ČR. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 459/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. www.psp.cz [online]. [cit. 2018-11-26]. Dostupné z: www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=335&ct1=0.

Seznam zkratek

č. - číslo

MOP - místní oddělení policie

odst. - odstavec

OOK - oddělení obecné kriminality

písm. - písmeno

PMJ - pohotovostní motorizovaná jednotka

pozn. - poznámka

resp. - respektive

Sb. - sbírky

SKPV - služba kriminální policie a vyšetřování

sp. zn. - spisová značka

srov. - srovnej

tj. – to jest

tzv. - takzvaný

ust. – ustanovení

viz – odkaz na, podívejte se

Seznam obrázků

Obrázek 1: Přehledné znázornění věcné, procesní a časové podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení.	25
--	----